

Arad és Banat kis- és középiparosainak hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége hivatalos lapja. — Szerkesztőség és kiadóhivatal Arad, Str. Brătianu 18. Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négycentiméterre 6 lei, kötéseknél árendedmény

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Cum s'au reglementat cartelurile

Declarațiile d-lui Virgil Madgearu
asupra noului decret-lege.

În legătură cu decretul-lege pentru reglementarea și controlul cartelurilor domnul Virgil Madgearu, fost ministru de finanțe, a făcut ieri ziarelor următoarele declarații:

„Guvernul declară că prin reglementarea și controlul cartelurilor urmărește nivelarea prețurilor industriale față de cele agricole.

Pe calea apucată nu va obține nici un rezultat pozitiv.

Tările agrare au dat altă soluție problemei: au desființat cartelurile și trusturile. Nevoia reală de raționalizare a producției și desfacerii în unele ramuri industriale au satisfăcut-o prin organizațiuni speciale încadrate în norme legale obiective și așezate sub controlul Statului.

Chiar Polonia care se află într-un stadiu de industrializare mult mai avansat decât noi, în 1935, a procedat la desființarea cartelurilor a trusturilor.

Soluția reglementării și controlului cartelurilor poate fi potrivită numai pentru țările capitaliste industriale. Acolo nu există problema forfecării prețurilor industriale și agricole. Singurul interes social este apărarea consumatorilor, care dealtminteri se ocrotesc și singuri prin asocierea lor în cooperative de consum.

Controlul prețurilor în marile state industriale e mai ușor de realizat și corespunde nevoiei simple de împiedecare a speculării consumatorilor.

În țările agrare, ca România unde cele mai multe carteluri n'au drept scop raționalizarea producției, ci monopolizarea desfacerii și unde marea masă a consumatorilor sunt țărani răsfirați în mii și mii de sate, incapabili de a se organiza în cooperative de consum, nu se poate ajunge la nivelarea prețurilor de cât prin desființarea cartelurilor.

Nu contestăm că în unele ramuri industriale, este o imperioasă cerință de a se proceda la raționalizarea producției și desfacerii. Cartelul nu este însă prin definiție o formă de raționalizare. Dovada? Cu toată cartelarea unor anume industrii de la noi, situațiunea lor e precară, deși mențin un nivel urcat de prețuri, din cauza supra-capitalizării. Asanarea unor asemenea industrii nu se poate realiza prin cartelare, ci prin libera concurență, ca prim pas și în măsura în care se impune o raționalizare a producției și desfacerii, printr-o asociere cu acest caracter încadrat în norme legale obiective și așezată sub controlul Statului.”

Milyen keretek között utalhatók ki
az állami tartozások.

A pénzügyminisztérium közölte a többi tárcával, hogy az 1934—1935, 1935—1936 és 1936—1937 évekről eredő és kompenzáció útján kifizetésre kerülő követelések csak a kiadási költségvetésben kimondottan e célra felvett tételekből utalhatók ki és semmiesetre sem az illető költségvetési évben nyitott rendkívüli hitelek. Ez alól kivételt csupán az 1934—1935 évi követelések képeznek, ezek is csak azon esetben, ha e követeléseket 1933—1934 évi, vagy ennél régebbi tartozásokkal kompenzálják. Az 1933—1934 évi és ennél régebbi követelések csak a speciálisan e célra nyitott póthitelek. utalhatók ki

Milyen tarifapolitikát kell alkalmazniok a városok villamosműveinek

A villany Isten áldása a kisiparos számára, de csak akkor veheti hasznát,
ha nem zárják el előle a magas tarifa lakatjával.

Le kell szállítani Aradon az ipari áram díját

Irta: REINHART GYULA

Az Excelsior című előkelő fővárosi lap hirdetési rovatában negyedórával terjedelemben a következő igen tanulságos, képekkel ellátott hirdetés jelent meg:

„A villamoserő az ipar szolgálatában”. „Iparosok, hajtsátok gépeiteket elektromotorokkal, melyeket a városi villamoshálózatba kapcsoltok be, mert ez a munka legkényelmesebb módja”. „Vegyétek figyelembe az ilyen motorok használatba vételénél a villamos üzem mérnökeinek tanácsát”. „Elég gondotok van a gyártással, ne legyen gondotok még a motor üzemből tartásával is”. „A városi hálózatba bekötött motor felment ezektől a gondoktól”. „A villamos motorral hajtott gépet akkor lehet megállítani és ismét üzembe helyezni, amikor arra éppen szükség van, míg másféle motor nem állítható meg, csak, ha az egész üzem leáll”. „Egy villamos motor csak annyit energiát fogyaszt, amennyire a működésben levő egyetlen szerszámgép hajtására éppen szükség van, míg minden más motor egész nap fogyasztja az üzemanyagot”. „A tüzelőanyagok árai emelkedhetnek, míg a villamosáram ára mennél nagyobb a fogyasztás, azon arányban kisebbedik”. „Villamos motort minden géphez külön lehet alkalmazni, miáltal a transzmissziók és szíjak hajtása feleslegessé válik, ami igen sok hajtóerőt vesz igénybe, kizárja a baleseteket és mentesít a piszoktól, melyet a szíjak a falra és áruira fecskendeznek”.

Ha a fővárosi elektromos művek hirdetése a valószínűség alapján, ami a mai viszonyok között megcáfolhatatlan, egy a villamos hajtóerő a legideálisabb, különösen a kisipar szempontjából, melynek gépekkel való ellátása el sem képzelhető hajtóerő nélkül. Természetes ezek után, hogy az ország iparosodása szempontjából igen nagy fontossággal bír, hogy ezt a hajtóerőt minél könnyebben, minél előnyösebben, főképpen minél olcsóbban szerezhessék meg az iparosok.

Ha az állam olyan fontosnak tartja az ipar fejlesztését és a tavaly életbe léptetett ipartörvény alapján még kedvezmények árára is annak elősegítését célozza,

mikor a kisiparosok szerszámgépekkel való ellátását most már gyakorlatilag is keresztülvieszi és amikor ilyen gépek vásárlására Ardeal-Erdélynek egymillió leit, a Banat-Bánságnak 800.000 leit és Szatmár-Szatmár városának, ahol az Unio-gyár áthelyezése folytán igen sok iparos marad majd munka nélkül, külön egymillió leit utalt ki és amikor a Kisipari Hitelintézet felállításával anyaggal és forgótőkével látja el ezeket az üzemeket, mindenesetre

gondoskodni kell olcsó hajtóerőről is, amely nélkül versenyképes termelés el sem képzelhető.

Itt ön azután számításba, hogy a villamos te-

lepek, amelyek akár állami, akár községi tulajdonban vannak, ezeket a kedvezményeket könnyen megadják, míg

a magánkézben levő vállalatoknál, melyek koncesszió alapján működnek, ha az erre vonatkozó szerződés nem gondoskodik olcsó ipari áramszolgáltatási kötelezettségről, igen nehezen érhető el az olcsó ipari áram.

Ilyen helyzetben van Arad iparos társadalma, mert a város akkori vezetősége a legutóbb negyven évre meghosszabbított engedélyezési okiratban a közelebbi kiterjesztését és a póznákon lógó iv-lámpákat kötötte ki ellenértékül,

nem pedig az ipari áram tarifájának megfelelő leszállítását tette alku tárgyává.

Kisiparos részére Aradon az ipari áram 7 leiben van megállapítva. Igaz, hogy ez a tarifa nagyobb fogyasztásnál automatikusan 6, sőt 5 leire száll le, de — mint a közmondás mondja, — szegény embert az ág is huzza,

sohasem tud a kisiparos annyit fogyasztani, hogy az áram egységára olcsóbb legyen számára az előirt hét leinél.

Kényszereszközökkel nehéz lesz itt valamit tenni, mert a város azért, hogy kizárólagosságot engedélyezett, kiadott a kezéből minden eszközt, hogy ezen a téren valamit is tehesen az iparosság érdekében.

Vajon nem érdeke-e a villamos üzemeknek, hogy az egységárat leszállítása által fokozza a fogyasztást? Isemretek, hogy mióta a kereskedők kizárólagos és portálvilágításánál az egységárat 6.50 leire szállította le a villamosművek, pazarul bántak kereskedőink üzleteik megvilágításával. Ez természetesen a fogyasztás erős növekedését vonta maga után. A rendelkezésünkre álló adatokból kitűnik, hogy a világítási áram fogyasztása, amely 1935-ben 7.977.000 kilowattot tett ki, 1936-ban 8.948.900 kilowattal emelkedett, ami egymillió kilowatt többletet jelent. Nem kell azonban azt hinni, hogy az ipari áram Aradon olyan csekély volna, hogy ne kellene éppen olyan fontosságot tulajdonítani ennek az áram-nemnek, mint a világítási áramnak.

Tudvalevő dolog, hogy a Podgoria-hegyaljai villamos vasút, mely szoros érdekközösségben van a villamosművekkel, nagymértékben vesz igénybe nap-pali áramot. Az 1936. év folyamán így 12.542 vonatot járatott a villamosvasút 235.318 tonnakilométer 459.468 utas és 14.638 tonna áru szállításával.

Tudjuk azt is, hogy Arad város vízművei, de cára annak, hogy hét év előtt a Resita-művektől Diesel nyersolajmotort szerzett be a vízvezetési és csatornaművek üzemből tartására, ezek nyugodtan állanak a fűtőházban, mert az aradi villamoság-

művek adják a városi vízművekhez szükséges hajtóerőt.

Az aradi textilgyár csak legutóbb állított fel a maga részére villamos központot, mert az évek hosszú során át szintén a villamosművek voltak az energiaszállítói.

De a többi gyárak is igen nagy mértékben veszik igénybe, sőt a legutóbbi évek alatt a kisiparosok hosszú sora állított be gépeket, amihez az energiát az aradi villanygyár mint kizárólagos engedménnyel szállítja.

A nappali áram, tehát amit az ipartelepek többnyire igénybe vesznek, a kimutatás szerint az 1936. évben 6.858.365 kilowattot tett ki. Az előző évihez képest a szaporodás 458.150 kilowatt.

Ilyen óriási fogyasztás mellett a kisipar részére adandó engedmény, illetve az egységár leszállítása igazán nem számottevő. Ugyanis az aradi villamosműveknél az eddigi 12 millió lei részvénytőke mellett, amelyet ezidén emeltek fel 24 millióra, mikor a beruházások 43 milliót tettek ki.

A kimutatott tiszta haszon 2.358.450 lei volt, tehát a 12 millió részvénytőke 20 százaléka.

A villamosáram évi fogyasztása világítási és ipari áram beszámításával, összesen 15.807.265 kilowatt. Ezzel szemben pl. Ploesti város villamosításának 99.111.611 lei befektetése mellett az évi fogyasztási mennyisége 3.306.952 kilowattot tett ki.

A felhozott adatok igazolják, hogy az aradi villamos művek abban a kedvező helyzetben vannak, hogy Arad iparosainak az ipari áram leszállítása iránti kérését teljesíthetik.

Hiszem, hogy így is lesz.

Ujból maximálták Timişoarán a kenyér- és lisztárakat

A harc, amelyet a Timişoara-temesvári sütők az új maximális árak ellen folytattak, eldőlt. A sütők ismételten jártak a városházán és tiltakoztak a májusra megállapított maximális kenyérárak ellen. A város ugyanis 7 lei 50 baniban szabta meg a barna, 9 leiben a félbarna és 10 leiben a fehérkenyér árát. A sütők azzal érveltek, hogy a buza megdrágult és ennek következtében drágább lett a liszt is. Ez lehetetlenné teszi számukra a kenyérnek a megállapított hivatalos áron való árusítását. A város több napos vita után belement abba, hogy a kenyér előállításai árát újból kiszámítják. Ez a számítás most történt meg és azt a sütők megbízottal együttesen végezték Catalina alpolgármesterrel, Gredina-riu dr. és Heim dr. városi tanácsnokokkal. Kiderült, hogy az előállítás költsége a barna kenyérnél 8 lei 87 banit, a félbarnánál 9 lei 62 banit és a fehérnél 10 lei 32 banit tesznek ki kilónként. Ennek alapján újabb tárgyalás volt a városházán és ezen a megbeszélésen Coman Augustin főpolgármester is részt vett. A tárgyalások eredményeképpen a város hatályon kívül helyezte a kenyérre vonatkozólag megállapított maximális árakat és újakat állapított meg.

A barna kenyér ára 8, a félbarna kenyéré pedig 10 lei kilónként. A fehérkenyér árát nem maximálták. Ugyancsak újból megállapították a liszt árát is. A barna liszt árát 6 lei 72 baniról 7 lei 90 banira, a félbarnát 8 lei 20 baniról 8 lei 90 banira és a fehér lisztét 9 lei 15 baniról 9 lei 70 banira emeltek kilónként nagyban történő vásárlásnál. Kicsinyben minden lisztfajta kilónként 50 banival drágább.

RENITENS IDOMERES.

Massola dühösen állít be az óráshoz és ráförmed:

— Ez az óra, amit magától vettem, teljesen használhatatlan, folyton késik!

Az óra ránéz az órára és csodálkozva mondja:

— De kérem, most dél van és az óra pontosan tizenkét órát mutat.

— Igen, — vágja rá Massola, — de tegnap déli tizenkét órát!

AZ IS VALAMI.

Lujast, a pénzbeszedők gyöngyét valamelyik nap egy nehéz pasashoz küldték el inhasszálni.

Mikor visszajött, a ógatórások körüldítették és izgatottan érdeklődtek:

— Fízetett?

— Nem — felelte vigyorogva Lujas, — de nagy arkölcsi sikert arattam.

— Hogyan?

— Ugy felhúztam, hogy gutaütést kapott.

Kitűnően indul Cluj-Kolozsváron a idei építkezési idény

Különösen kisházak épülnek nagyszámban, de kértek építési engedélyeket bérpalotákra is.

Van bőven munka, elszaporodtak a kontárok is...

Valamennyi kézműiparos kereseti lehetősége szoros kapcsolatban áll az építőiparral, mert ha az építőipar boldogul, ha van építkezési kedv, nemcsak az építőiparosok és építőmunkások keresnek, hanem huszonnégy iparágak művelői is, akiket az építőipar foglalkoztatni tud. Eppen ezért nemcsak az építőiparosok várták az építőidény megnyitását, hanem ugyancsak minden iparos. De várták a kereskedők is, mert ha az iparosok keresnek, fellendül az ő üzleti forgalmuk is.

Dr. Ciortea Cluj-kolozsvári városi főmérnök, akinek ebben az ügyben kérdést intézett az egyik helyi lap munkatársa, megnyugtató kijelentéseket tett.

— Az építkezési idény megindult és az előjelek szerint kedvezőnek ígérkezik, — mondotta. — Május elsőjeig majdnem annyi építés iránti kérés érkezett be, mint az elmúlt év tavaszán, annak ellenére, hogy az építkezéshez szükséges anyagok, különösen a fa és vasanyag az elmúlt év óta tetemesen megdrágult. Az idén is, mint tavaly, több családi ház, valamint bérpalota építésére kértek engedélyt. Különösen sok villa építésére érkezett be engedély iránti kérelem a igen sok egyszoba-konyhás családi ház építésének megengedését kérték. Különösen a külvárosokban lesznek tömeges építkezések, bár általános építkezési szempontból a nagyobb bérházak építésénél keresnek jobban az építőiparosok.

As építési idény tehát megkezdődött, de aszal együtt az iparengedély nélküli kontárok garázdál-

kodása is, akik az iparengedéllyel rendelkező építőiparosok elől harácsolják el a munkát s anélkül, hogy a városi vagy állami közterhekhez hozzájárulnának, megfosztják kereseti lehetőségüktől a nagy adóterheket fizető építőiparosokat. Ugy az építőipari munkaadók, mint az építőipari munkások állandóan panaszkodnak emiatt a felügyelőségnek és a munkakamarának, anélkül, hogy a kontárkérdést meg tudnák oldani. A mérnöki hivatal saját hatáskörében már megoldotta ezt a kérdést, úgy, hogy

csak azoknak az építőiparosoknak terveit fogadják el, akik iparengedéllyel rendelkeznek.

Megtörténik azonban igen gyakran az, hogy a munkálatokat nem a tervező építőiparos hajtja végre, hanem olyanok, akik aztán a munkálatokat kontár-vállalkozásba adják ki. Napokban az építőipari munkaadók és munkások ismét felkeresték az ipari hatóságokat és nyomtatékosan kérték,

szigorítsák meg a kontárok ellen érvényben levő rendszabályokat.

Az építőiparosok és építőmunkások május elsője óta állandóan ellenőrzik az építkezéseket és ott, ahol megállapítják, hogy kontárok dolgoznak, jelentést tesznek a munkaügyi felügyelőségnek, ahonnan a helyszínrre kiszállva, kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel és a jegyzőkönyvet a munkabírószághoz tesztik fel.

Hitelszövetkezetet létesít és új kulturterem építését mondotta ki a Târgumureş-marosvásárhelyi Magyar Iparos Egylet

A Târgumureş-marosvásárhelyi Magyar Iparos Egylet múlt héten tartotta meg székházának nagytermében évi rendes közgyűlést. A közgyűlést Bus-tya Béla elnök vezette le, aki megnyitójában vázolta azokat a súlyos nehézségeket, melyek az iparostársadalomra neheztednek. A szigorú adóbehajtások ellen többször eljárta a megyefőnökségen és néhány esetben sikerült is elérniük, hogy az iparosok száma és a piaci iparosoktól vásárok alkalmával lefoglalt árut az adóhivatal visszaadta. Ebben az ügyben az illetékes minisztériumhoz is emlékirattal fordultak, — de az elintézésről még semmiféle értesítést nem kaptak.

Segítségére voltak az iparosoknak az iparengedélyek becserélésénél és az iparosokra most kötelezővé tett könyvvezetés ügyében is. Az iparosságra nehezdedő súlyos terheket — tekintettel arra, hogy sehonnán sem kapnak támogatást — csak az iparosság jobb szervezetségével tudják leküzdeni.

A házvasárlási alapra megajánlott összegből még tekintélyes összeg nem folyt be s ezért a banknál súlyos tartozás áll még fenn. Kéri a tagokat, hogy vállalt kötelezettségeiknek minél előbb tegyenek eleget.

Muzanay Károly egyesületi titkár olvasta fel ezután jelentését, melyből kiténik, hogy a tagok száma az elmúlt évben 452-ről 512-re emelkedett. A székházban lényeges átalakításokat végeztek, mely számos tag ingyen vállalt munkájával vált lehetségessé, de a Târgumureş-Marosvásárhelyi Takarékpénztárnál még mindig 120 ezer lei tartozás áll fenn.

A Magyar Iparos Egylet külső segélyei sajnálatos módon nagyon megcsökkentek, csak a cukorgyártól és az Építő Iparos Szövetségtől kapnak segélyt. A városhoz kérvényt adtak be, hogy a költségvetésben az aggmenházat támogassák, azonban a kérést ez évben is elutasította a város vezetősége. A kereskedelmi és iparkamara azonban a régi 1000 lejellel szemben ez évben 4 ezer lei segélyt adott.

Ezután az egyes alosztályok vezetői tették meg jelentésüket. Az aggmenházi bizottság elnöke, Godt Adolf bejelentette, hogy jelenleg hat építkező van az iparos aggmenházban, többet helyszűke miatt nem vehetnek fel, de külső elagott iparosokat is részesítettek segélyben. Tókeş Károly, a könyvtári bizott-

ság elnöke ismertette, hogy 2005 szépirodalmi kötetből áll a kölcsönkönyvtár és az évi 5 ezer leies költségvetési keretben növelni fogják azok számát. Keresztes Béla, a fegyelmi bizottság elnöke jelentette, hogy összesen egy ügyben kellett beavatulniuk. A vigalmi bizottság Herczeg Ferenc elnöklete alatt működik, aki eredményes évről tett jelentést. A békéltető bizottság három ügyet intézett el Bányai János elnökletével.

A közgyűlés ezután megadta a felmentvényt és a 24 tagú választmány 8 tagját, a számvizsgáló bizottság 4 tagját és egy póttagot választott meg. Ezután került sor a jövő évi költségvetés megtárgyalására, melynek végösszege 379 ezer 269 lei.

Az elnök bejelentette, hogy a szabályos formák között két indítványt terjesztettek a közgyűlés elé.

Gál Ferenc indítványozta, hogy létesítsen a Magyar Iparos Egylet iparos hitelszövetkezetet. A közgyűlés több hozzászólás után szükségesnek mutatta ki a hitelszövetkezet létesítését és ezért bizottságot küldött ki a kérdés tanulmányozására.

Keresztes Béla azt az indítványt vetette fel, hogy a Magyar Iparos Egylet határozza el egy kulturterem építését, melyre rendezzenek gyűjtési akciót. Miután az a vélemény alakult ki a hozzászólások alapján, hogy a Magyar Párt által kezdeményezett „Magyar Ház” építése, ahol az iparosság is megkapta volna helyét — még semmiféle reményt nem nyújt, szükséges az eszmét az egylet kebelében megvalósítani s határozatba ment, hogy a tagokat önkéntes összeg megajánlására fogják kérni.

KITUNÓ GAZDAASSZONY.

Szivacs István keféből önállósította magát a szakmában és asonnal megbőszült.

Pár hét múlva egyik kollégája megkérdezte:

— Na, hogy érzed magad, mint férj.

— Kösönöm, — felelte Szivacs, — megkehe-tősen.

— Szép a feleséged?

— Elég szép.

— És jó gazdaasszony?

— Azt elhiszem! Nem mehetek olyan késő éjjel haza, hogy a kezében ott ne lenne a seprő.

Mi lesz az öreg iparosokkal?

A Zalaum megjelenő „Pénteki Újság”-ból vesszük át az alábbi érdekes cikket:

A mai szociális világban, amikor a jövőről való gondoskodás egyik fő és életbevágó feladatát képezi az emberiségnek, senkisék kérdése: mi lesz az öreg iparosokkal?

A tisztviselő 57 éves korában, vagy betegség esetén már ezt megelőzően, olyan-ilyen nyugdíjat kap, amelyből mégiscsak eltengeti életét. Az iparosra, ha aggkorára kihull kezéből a munka szerszáma, ha nem volt módjában valamiképp megszereznie, a koldusbot vár. Hiába töltötte egész életét munkában, hiába szolgálta a közügyet, hiába nevelt a hazának, fájának, egyházának, a társadalomnak hasznos polgárokat, róla senkisék gondoskodik.

S csodálatos, hogy ez a tekintélyes társadalmi osztály, ha már minden tényező megfellebbezett róla, nem gondoskodott önmagáról. Még a csak nemrégiben is annyira divatba jött aggmenház ügyét sem karolta fel annyira, hogy legalább hajlék tekintetében nyugodtan nézhetne jövője felé.

Még szerencsés az az iparos, aki öröklés útján, vagy egy becsületes munkás élet eredményeképpen némi ingatlannal, vagy valami tőkéskevel rendelkezik. De hány van ilyen szerencsés?

E nagy és az országnak felbecsülhetetlen munkát végző osztály égető sebé orvoslása tekintetében bizakodva tekintett mindenki az új ipartörvény elé. Sajnos, ennek megalkotásánál sem gondolt az öreg iparosokra senki. S ebben van a nagy hiba. A törvény nem ismer ifjú és öreg iparosokat s nem vette figyelembe, hogy életbe léptetésekor vannak 60—70 éven felüli iparosok is, akiknek öreg napjairól mégiscsak gondoskodni kellett volna. Sokan ezek közül már nem bírnak annyi felesleget keresni, hogy új iparendélyt válthassanak s most, egy hosszú élet becsületes és tisztességes munkája után, kontároknak nevezik őket s ha nem akarnak ebbe az osztályba esni s magukat büntetésnek kitenni, — akár éhen is halhatnak.

Ezt a fontos és sürgős kérdést a munkakamarák iparos tagozatainak kell kezébe venniük. Előterjesztéssel s a meggyőzés minden fegyverével meg kell oldani az iparos tagozatnak ezt az elsőrangú kérdését. A munkakamara azért van, hogy azokat a kérdéseket, melyeket a törvényhozás nem intézett el, felszínre tartsa s az intéző köröket meggyőzze az ügy fontosságáról s halaszthatatlan jóváhagyásáról.

Azonnal munkába kell tehát állni minden érdekeltnek s minden, felelősséggel működő hatóságnak, hogy az iparosságnak előregedett rétegét megmentse a szegységtől, melyre igazán nem szolgált rá.

NEVELETLEN GYEREK.

Pityu nagyon neveletlen gyerek. A napokban lágytojást kapott vacsorára és alighogy megkóstolta, máris bejelentette:

— Anyukám, ez a tojást büdös!

Édesanyja nagyon mérges lett. Szokása ellenére jókora nyaklevest adott neki és ráförmedt:

— Ejnye, te neveletlen kölyök, hányszor mondtam már, hogy ne kritizáld az ételeket. Azonnal add meg, mert mindjárt még egy pofont kapsz!

Pityu tizeden behúzta a fejét és szorgalmasan enni kezdte a tojást. Már a vége felé járt, amikor félénken megszólalt:

— Anyukám...

— Mi az, mit akarsz már megint? — kérdezte szigorúan az anyja.

— Anyukám, muszáj megenni a csőré is?

A Timişoara-temesvári iparfelügyelőség az előfizetésgyűjtők ellen.

A Timişoara-temesvári kerületi iparfelügyelőség a következőket közli:

Arról értesülünk, hogy egyes személyek, újságíróknak adván ki magukat, végigjárják a falvakat és a vidéki iparosoktól, gyárosoktól és községektől előfizetéseket kérnek. Felhívjuk mindenki figyelmét, hogy a „România” kiadványokat és a romániai írók egyesületének kiadványait kivéve, melyek részére a kereskedelmi és ipari minisztérium utasítására ajánlóleveleket adunk ki, az iparfelügyelőség senkinek semmiféle ajánlást nem szolgáltatott ki. Az ilyen ajánlások kiadását a minisztérium különben is tiltotta 60287—1935. november 15-én kelt rendeletével.

Faur Livius miniszteri igazgató tanulmányt írt a kisebbségi munkaerők tömeges elbocsátásának következményeiről

„A gazdag románoknak volna kötelességük új ipari részvénytársaságok alapítása. — „Nemzetünk bűn a falusi paraszt tömegeknek városokba csődítése”.

Milyen megoldást javasol Faur Livius a román kézen levő ipari üzemek szaporítása ügyében

Faur Livius mérnök, aki a rezsimváltozás óta közmegelegedésre tölti be a Timişoara-temesvári iparfelügyelőség vezérfelügyelői állását, tanulmányt írt a gazdasági élet románosításáról, amelynek minden sorából kitetszik, hogy Faur Livius a kérdést úgy gyakorlati, mint elméleti szempontból tanulmányozta és hogy a tanulmány megírásánál

nem a politikai drámatok, hanem felsőbb célok szolgálatába állott.

Röviden ismertetjük a tanulmány tartalmát.

Csak a legnagyobb óvatossággal lehet a vidéki lakosságot az iparközpontokba telepíteni. Csak olyan falusi lakost szabad behozni a városba, aki földnélküli, tehát csak a parasztproletariátust és nem a kisbirtokos osztályt.

Az egyedüli módja a gazdasági ipar románosításának az a tökéletes románosítás. Miután azonban az államnak ehhez nincs elegendő tőkéje,

a gazdag románoknak volna kötelességük új ipari részvénytársaságok alapítása, azoknak a románoknak, akik eddig pénzt-pénzre halmoznak.

Ezeknek a részvénytársaságoknak azután módjukban állana a kisebbségi birtokában levő vállalatokat magukhoz kaparintaniuk.

A román iparosság felkarolására műhelyeket kellene létesíteni, melyeket felszereléssel, forgótökével és megrendelésekkel kell ellátni, azonkívül 5—6 éven keresztül ezeknek a műhelyeknek anyagi se-

gélyben kell részesülniük. Egyelőre 100. ilyen műhelyt kellene létesíteni. Egy-egy 5—10 lőerővel dolgozó műhely létesítéséhez 210.000 lei volna szükséges. Ilyen módon tíz év alatt az országban 500 milliós befektetéssel 1000 ilyen műhelyt lehetne létesíteni.

„Semmiféle eredményt nem lehet elérni azáltal, hogy románokat tesznek be az egyes vállalatok igazgatóságába. Miután a román igazgatósági tagok mögött nem áll a részvényesek többsége, még azokat az intézkedéseket sem tehetik meg, amelyeket esetleg meg akarnának tenni. Epol kevésbé vezet azonban célhoz, ha előírják, hogy bizonyos százalékan véségi románokat kell felvenni a vállalatok fizetési listáira, mert ezeknek a nem román tőke nyomása (?) alatt alkalmazkodniuk kell az ott uralkodó atmoszférához, vagy pedig nem maradhatnak munkahelyükön, ami folytonos változást hozna magával. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a körülményt sem, hogy az ily intézkedés

hatalmas tömegű kisebbségi munkanélküli vonna maga után.

Ezt a tömeget az elbocsátott kisebbségi és az elhelyezkedést nem találó kisebbségekhez tartozó fiatalok alkotnák. Valósággal

nemzeti bűn, ha parasztokat, akiknek feladatuk a falun van, behoznak a városba.

Ismeretes, hogy a paraszt, aki saját földjén gazdálkodik, a legkonzervatívabb és legnemzetibb elemet képviseli.”

Mit tartalmaz az új kartell-törvény hivatalos szövege

Mint a Hivatalos Lapból kiderül, váratlan hirtelenséggel mégis megvalósították a kartell-törvényt. Amikor néhány héttel ezelőtt a lapok kipattintották a két rendelet-törvény tervezetét, a miniszter mindkettőről kijelentette, hogy légből kapott kohlomány, amely nem fedti a valóban előkészületben levő rendeletek valódi szövegét. Most azután, hogy megjelent a törvény, kiderült, hogy a lapoknak volt igazuk. A hivatalos formában megjelentetett rendelet csaknem teljes egészében egyezik az annak idején visszautasított szöveggel, melyet Az Iparos is közölt. Most, leközzlik a lapok azt a jelentést is, amelyet a miniszterelnök, a kereskedelmi és ipariügyi, valamint a munkügyi miniszter terjesztett a rendelet-törvénnyel egyetemben a minisztertanács elé. Ez a kísérőlevél indokolja, hogy miért szükséges ez a rendkívül szigorú rendszabály, amelynek célja a „defenzív” jellegű kartellek támogatása, szemben az „offenzív” irányzatú kartellekkel, amelyeknek célja az árak drágítása. Ezután következik a rendelet-törvény szövege, amely ugyanazokat az intézkedéseket tartalmazza, mint az előzőleg nem hivatalosan közölt tervezet.

Az új törvény meghatározza a kartell fogalmát, pontosan körvonalazza a törvény által az érdekeltekre háruló kötelezettségeket és az ellenőrzés módjait. A büntetéseket a következőképpen határozza meg a törvény:

Vásároljunk olcsón, szép tavaszi ajándékokat

I. M O T I U - nál

P. A. Iancu és Metianu ucca sarok, szendvicssalcsó árak.

Consum — Inlesăirea-tag.

1. A kihágást elkövető kartell által előállított árucikkek ármaximálása.

2. A kartell számára szükséges nyersanyag beszerzési árának minimálizálása.

3. Mindennemű kedvezmény megvonása.

4. A közállításokból való kizárás.

5. Három millió leig terjedhető, visszaesés esetén pedig tízmillió leig terjedhető pénzbírság. A pénzbírságok alkalmazása nem zárja ki a büntető megtorlások alkalmazását.

A törvény 24. szakasza végül úgy intézkedik, hogy az ipar ellenőrzése érdekében és nemzetvédelmi szempontok miatt semmiféle gyárvállalatot nem létesíthetnek a vállalkozók, a meglévő gyárakat pedig nem bővíthetik ki és nem költöztethetik el a minisztertanács tudta és beleegyezése nélkül. Gyárvállalathoz, vagy gyárvállalatoknál eszközölni kívánt változtatásokhoz tehát az ipar és kereskedelmi minisztérium előzetes jóváhagyása szükséges.

A már létező gyárak, vagy azok az iparvállalatok, amelyeknek működését nem szakította meg öt évtizednél hosszabb szünet, szerzett jogot élveznek és minden további nélkül elnyerik a működési engedélyt. Ugyátszik tehát, hogy azokra a gyárakra, amelyek nem tartoznak ebbe a kategóriába, szintén a kartell-törvény rendelkezései vonatkoznak.

Madgearu Virgil volt pénzügyminiszter sajtónyilatkozatban bírálta az új törvényt és megállapította, hogy az agrár államok általában más megoldást alkalmaztak: feloszlatták a kartelleket és trösztöket. A termelés bizonyos ágában nélkülözhetetlen szervezés és racionalitás munkáját ezekben az államokban állami ellenőrzés alatt működő szervek intézik. Az a megoldás, amelyet a kormány választott, — hangsúlyozta a volt miniszter —, csak az ipari államokban lehet gyakorlatilag eredményes.

Jogesetek a kisipar köréből

Csak akkor követelhetnek az utódok temetési segélyt, hogyha az alkalmazott elhalálozása pillanatában munkaadója szolgálatában állt.

Özvegy P. S.-né az aradi Astra-gyár ellen keresetet adott be azon a címen, hogy nem kapta meg a 3500 leit kitevő összeget, ami a munkaügyi törvény 77-ik szakaszának második bekezdése értelmében elhunyt férje után két hónapra megillette volna. A törvény vonatkozó szakasza szerint ugyanis az elhunyt munkás utódait a néhai alkalmazott két hónapi illetményei illetik meg.

Az aradi munkabíróság helyet adott a keresetnek, ami ellen a munkaadó gyárvállalat a törvényszékhez felebbezéssel élt. Kérelmében előadta, hogy a munkabíróság csak törvénysértéssel és a tényállásban foglaltak figyelembe vételének elmulasztása mellett kötelezte az Astra-gyárt az összeg megfizetésére. Ilyen címen csak akkor jár az elhunyt alkalmazottak utódainak idézett törvény utasításai szerint megfelelő összeg, hogyha az elhunyt valóban alkalmazottja volt a munkaadónak. Már pedig ez a körülmény jelen esetben nem állott fenn, mert a néhai alkalmazottat az Astra-gyár még 1936. január 14-én elbocsátotta alkalmazásából és ez alkalommal a munkaügyi törvény 60-ik szakasza szerint azt a hét napot, amely betegség folytán részére járt, megfizette. Az elhunyt tehát még életében megszűnt a gyárvállalat alkalmazottjának lenni, mert munkaadója és között a jogviszony az idézett hét nap megtérítése folytán megszűntnek tekinthető. Az alkalmazott 1936. február 19-én hunyt el és így az utódok részére nem jár a törvényben szereplő összeg.

Az aradi törvényszék helyet adott a felülvizsgálati kérelemnek és a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a kereseti kérelemnek a jogviszony előbb történt megszűnése folytán, — mivel a halál későbbi időpontban következett be, — törvényes alapja nincs.

Nem biztosíthat a társadalombiztosító visszamenőleges hatályú jogokat.

A központi felebbezési bizottság 1078—1935. szám alatt hozott elvi határozata.

Az alábbi jogesetben szereplő balesetet szenvedett alkalmazottnak a betegsegélyző Sibiu-nagysebzeni bizottsága nem ítélte meg a baleseti járulékot. Az alkalmazott a kedvezőtlen határozat ellen felebbezéssel élt, amelynek folyamán a felebbezési bizottság megállapította, hogy bár a balesetet szenvedett évi járadék megítélését kéri, de mert a baleset idejében nem volt biztosítva és nem volt betegsegélyző könyve, ehhez joga nincsen. Megállapított, hogy felebbező 1933. október 7-én ipari baleset folytán jobb karját elvesztette, aminek alapján betegsegélyzői járulékra jogosult. Ezzel szemben azonban betegpénztári könyvét csak 1934. október 13-án állították ki, tehát jóval a baleset után. A törvényhez csatolt végrehajtási utasítás 94-ik szakaszának 4-ik bekezdése szerint a kisvállalatok tulajdonosai, valamint a kézműiparosok kötelesek a kerületi pénztártól minden alkalmazottjuk részére betegpénztári könyvet kiváltani és a szabályzat 89-ik szakasza szerint minden hét elején abba az esedékes bélyeget beragasztani. Mivel ez a jelen esetben szereplő alkalmazottnál nem történt meg és a betegpénztári könyv utólagos kiállításával a kérelmező visszamenőleges jogokat nem szerezhette, mert a pénztárnál a baleset helyén biztosítva nem volt, kérelmét a másodfokú bizottság is elutasította.

Közl: KELE SANDOR dr.

BÜNÖS IPARAG.

Móricza későn jött haza az iskolából. A papája megkérdi:

— Mondd, Móricza, miért voltál megint be-szúrva?

— Ondulólásért, apuka.

— Mii? Miért? Hiszen ondulólásért még senkit se zártak be.

— De igen, papa. A tanító bácsi észre vette, amikor a Grán Samu háját az ujjamra csavartam.

Milyen összegeket kell letétbe helyezni a köztartozások ellen beadott kontesztációk esetén

A köztartozások behajtására vonatkozó törvényt módosították. E módosítás szerint a közadós kontesztáció esetén a követelés teljes összegét letétbe kell tenni, amennyiben a végrehajtás adóra, vagy illetékre vonatkozik. Más esetekben a kontesztációval egyidejűleg csak az összeg tíz százalékát kell letétbe helyezni. Harmadik személyek elleni végrehajtás esetén csak akkor kell a teljes összeget letétbe helyezni, ha a kontesztáló fél a közvetlen adóssal együtt

lakik. 5000 leien alóli végrehajtás esetén a kontesztáció akkor is érvényes, ha nem teszik letétbe az összeget. Az olyan kontesztációk is mentesek a letét kötelezettsége alól, amikor olyan tárgyak lefoglalása ellen tiltakoznak, amelyek nem képeznek végrehajtási alapot.

Letétbe állampapírt is helyezhet a közadós, de csak a napi áron.

Súlyos terheket ró az ékszeriparra az új nemesfém-törvény tervezete

Fel akarják emelni a hitelesítési díjakat.

Egyetlen lelkiismeretlen tanonc máról-holnapra tönkre teheti mesterét az új tervezet szerint

Közelmultban tartotta az Oradea-nagyvárad órás és ékszerésziparosok szakcsoportja rendes évi közgyűlést. Az utóbbi időben nem tapasztalt érdeklődés nyilvánult meg ezen a közgyűlésen, amelyen igen fontos dolgok kerültek tárgyalás alá.

A tárgysorozat kiemelkedő pontja a nemesfémekről szóló törvénytervezet megvitatása volt a az ezzel kapcsolatos állásfoglalás. A közgyűlés aggodalommal állapította meg, hogyha a tervezet törvényerőre emelkedik, alkalmas lesz arra, hogy az órás és ékszerészipart a pusztulás fenyegető örvényébe hajtsa. A törvénytervezet szerint,

ha az iparos alkalmazottja valamilyen illedlis cselekményt követ el, ezért az iparosnak kell viselnie a legsúlyosabb szankciókat.

Hogy egy igen egyszerű példát vegyünk: ha az iparos tanulója tisztességtelen uton nemesfémhez jut és azt eladja, ezért minden további nélkül az iparost teszik felelőssé, még pedig olyan súlyos mértékben, hogy ennek következtében iparát is bevonhatják.

Foglalkozott a közgyűlés a nemesfémek hitele-

sítési díjának terembe vett felemelésével,

amelynek megvalósítása esetén ez iparág igen súlyos megpróbáltatásoknak van kitéve. Ma a lehetetlenül gyenge üzletmenet mellett — amikor a nagyközönségnek a legnélkülözhetetlenebb közszükségleti dolgokra is igen nehezen telik elképzelhető, hogy arany- és ezüst-tárgyak vásárlására még kevésbé — a legnagyobb erőfeszítések árán tudják csak a szükséges rezst kitermelni. Ilyen körülmények között

újabb megterhelést elviselni nem lehet.

A fenti pontok megtárgyalása után a közgyűlés állást foglalt a törvénytervezet fentemlített paragrafusai ellen és azokat felterjesztette az órás és ékszerész iparosok Bucurestiben székelő központjához, felkérve a központot arra, hogy az összes lépéseket tegye meg, amelyek szükségesek a törvényjavaslat-tal kapcsolatban a szakma érdekeinek megvédésére.

Megválasztott a közgyűlés egy 3 tagú végrehajtó-bizottságot, melynek hivatása sürgős ügyekben összeülni és a szakcsoport érdekei által megkívánt intézkedéseket megtenni.

Az elnök zárószavai után a közgyűlés a késő déli órákban lelkes hangulatban ért véget.

BLUMEN IM THEATER.

Marie holt ihre Gnaedige vom Theater ab und fragt:

— War es ein schönes Stück?

— Ja Marie... es sind nur so viele Menschen darin gestorben.

— Das habe ich mir gedacht, ich habe gesehen, wie viele Blumen hineingetragen wurden.

Nagy frikciós présünkön és lemezhangorunkon lemez-hengerelést és préseléseket vállalunk

Dukász Testvérek

Arad, Strada Goldu 3.

A JÓ PARTI.

'Az ifju bankcégvezető félév előtt eljegyezte a jómodu textilnagykereskedő csinos, fiatal leányát. Már az esküvőt is kitűzték, amidőn a parti váratlanul „visszament”.

A cégvezető egyik barátja csodálkozva érdeklődött:

— Mi történt köztetek?

— Felbontottam az eljegyzést — felelte a cégvezető.

— De hát miért? Hiszen a lánynak pénze is van, azonkívül nagyon csinos is.

— Igen, igen, de egyik ismerősdöm azt tanácsolta, hogy mielőtt feleségül veszem, analizáltassam az írását egy grafológussal. Ezt meg is tettem és sajnos, a grafológus véleménye a lehető leglesújtóbb volt.

— Érdekes. És mi történt a leánnyal?

— Feleségül vette a grafológus.

Most vetik ki az egészségügyi taxákat

Vallomások beadásának végső határideje május 20-ika

Az egészségügyi illetékeket most vetik ki. A kereskedelmi és iparvállalatok az egészségügyi taxák kivetése előtt vallomást kötelesek beadni. E vallomások beadásának határideje május 20-ika. Azoknak egészségügyi taxáit, akik vallomást nem adtak be, hivatalból állapítják meg, a többieknek a tárgyalásra megidézik és meghallgatják. A kivetett egészségügyi illetékekkel szemben, akárcsak a rendes adókat illetőleg is, két felelőviteli fórum van.

SZERENCSES ROBOTEMBER

Tarhonyán beszél, a délutáni kávétraccsony — A férjem odavolt Pesten. Megnézte a Nemzetközi Vásárt is. Idehaza elmesélte, hogy van ott egy robotember, aki esz, isz, irik és olvasik. Csodákat mesélt erről a robotemberről.

— Tudod, — mondta — ez a robotember pont olyan, mint én. Dolgosik reggeltől estig, mint egy barom, hajlong és isszad és verejtékezik, pont úgy, mint én.

— Szóval, — vetettem közbe — pont olyan szerencsétlen fráter, mint te.

— Azt nem, — mondta ő — az egy boldog robotember.

— De hiszen éppen úgy kinlódik, mint te...

— Na ja, de nőtlen.

Megállapították Sighet-Mármaroszigeten a kéményseprési tarifát.

Sighet-Mármarosziget város vezetősége összeállította a kéményseprők által végzett munkákra vonatkozó díjazását. Az új tarifa a földszintes házak kéményeinek tisztítási díját kéményenként 5 leiben állapítja meg és ez a díj emeletenként 2 lejjel növekedik. A kéményvetés magasságára való tekintet nélkül 8 lei, míg az új kémények megvizsgálása és első takarítása 10 lei. Takaréktűzhely takarítása egy kemencével 6, három kemencével 7 lei. Vaskályha takarítása 8 és cserépkályha takarítása 15 lei.

NAGYIGÉNYŰ HÁZASSÁGKÖZVETÍTŐ.

Macera férjhez akarja adni a lányát és egy házasságközvetítővel tárgyal.

— Nehéz lesz, — mondja a házasságközvetítő, — mert a lány szánta, pupos és kopasz.

— Na hallja, — szól Macera indignálódottan, — én egy leányt akarok férjhez adni és nem egy anyyalt.

Husfeldolgozást kutató intézet Berlinben.

Berlinben nemrég nyitottak meg egy a maga nemében valószínűleg egyedülálló intézetet, amely arra szolgál, hogy a husneműek különböző feldolgozási módjainak lehetőségeit megállapítsa. Az intézet megnyitásával kapcsolatban rámutattak arra, hogy Németországban évente a nem szakszerű kezelés folytán nyolcvanmillió kilogramm hus, 400 millió kilogramm csont és 130 millió liter vér megy veszendőbe. Remélik, hogy a hatalmas mennyiségnek legalább egy részét megmenthetik a közfogyasztás számára a husfeldolgozást kutató intézet működése révén.

Új maximális árak Aradon

	malom	nagyban	kicsinyben
4-es liszt	8.30	8.50	9.50
5-ös >	7.80	8.—	9.—
6-os >	7.30	7.50	8.50

	peknél	kereskedőnél
4-es lisztből	8.50	9.—
5-ös >	8.—	8.50
6-os >	7.50	8.—

	I. osztály	II. osztály
Hus		
marha	23	18
borjú	31	27
disznó	31	29
szar	40	
szalonna	31	
hús	35	

Minimálárszabályt léptetett életbe az Oradea-nagyváradai építőszövetség

Nemcsak az árak betartását, hanem a végzett munka színvonalát is ellenőrzi az Oradea-nagyváradai Építőiparosok Szövetsége

Megbízható munka csak szervezett iparosoktól várható

Az a mélyreható szervezési munka, amely az Oradea-nagyváradai Építőiparosok Szövetségében folyik, most már nyilvánosság elé tartozik, annál is inkább, mert a kitűzött cél egyformán érdekli az építetőköt és az iparosokat. Kizárólag szervezett iparosság tud és adhat garantált jó munkát. Ennek megállapítása pedig kézenfekvő: az öldöklő konkurrencia folytán képtelen az iparos vállalt kötelezettségeinek becsületesen és száz százalékosan eleget tenni. Számítalan panasz és tapasztalat igazolja ezt. A tiszta ipar fogalma már csak mint elmúlt idők emléke kísért a még létező öntudatos iparosok korrekt eljárása alkalmával. Az Oradea-nagyváradai Építőiparos Szövetség, látva ezt a tarthatatlan helyzetet, szilárdan elhatározta, hogy

minden rendelkezésére álló eszközzel visszaállítja a tisztes ipar fogalmát.

Megteremti a lehetőségét annak, hogy az iparos megfelelő árat kapjon munkájáért és vigyáz, hogy tisztességes munkát adjon a vállalati összegért.

Vitán felül áll, hogy ez az eljárás egyformán megfelel ugy az építetők, mint az építőiparos érdekeinek. Amikor az Oradea-nagyváradai szövetség ezt feladatául tűzte ki,

gondoskodott arról is, hogy megfelelő retorziót alkalmazzon minden olyan építőiparos ellen, aki a tisztes ipar iránti bizalmat eljárásával csökkenti.

Mindezek lehetővé tétele miatt szigorú szankció mellett

minimális-árszabályt léptetett életbe, mind a 14 építőipari főszakma részére.

Ez az árszabály a tisztességes polgári hasznot vette kalkulációs alapul. Vigyáz arra, hogy összhangba hozza a mai magas anyagárakat az építetni szándé-

kozó érdekeivel. Vigyáz arra, hogy minden építőiparos a vállalat feltételeinek tökéletesen eleget tegyen és fegyelmi vétségnek vegyen minden ezzel ellentétes eljárást. Állandó

ellenőrző és árvizsgáló bizottságokat létesít, melyek a fent említett jogok és kötelezettségek betartását ellenőrzik és fegyelmi bizottságot, mely a kihágásokat megtorolja.

Kultur- és sajtóbizottságot létesít, mely felszínen tart minden, az építőiparhoz tartozó problémát. Informálja úgy tagjait, mint az építetők közönségét az építkezéshez szükséges tudnivalókról. Oda fog hatni, hogy minden építetők korlátlan bizalommal forduljon minden építőiparos szövetségi taghoz. Rendezni fog állandó terv- és részletrajz kiállítását, mely lehetővé teszi, hogy minden építeteni szándékozó díjmentesen juthasson praktikus, olcsó és szemnek is tetsző építési megoldásokhoz. Titkári hivatala utján rendelkezésre áll az építetők közönségnek és megragad minden alkalmat, mellyel az építkezés iránti bizalmat fokozza.

Tiltakozik minden, az építkezést gátló és hátrányos rendelet ellen.

Bizalmat akar gerjeszteni mindazokban, akik idegenkednek az építkezéstől, a még fennálló bizonytalanságok miatt. Ezt módjában áll a szövetségnek keresztülvinni, annál is inkább, mert helyben

a teljes mérnöki kar, az összes építésszek és minden számottevő építőiparos tagja az Oradea-nagyváradai Építőipari Szövetségnek.

Mindezekből azt látjuk, hogy mindazok, akik az építőiparos szövetség tagjai által építetnek, vagy végeztenek bármilyen átalakítási munkákat, nem lesznek kitéve olyan előre nem látott kellemetlenségeknek, melyek, sajnos, a múltban többször előfordultak.

K. H.

„A kereskedelmi kölcsön akkor is megtartja jellegét, ha az adós máskülönben konverzió alá esne“

Igen érdekes ügyben hozott ítéletet a semmitőszék harmadik tagozatának bővített tanácsa. Az ítéletet Kirkósa Gyula Cluj-kolozsvári hentesmester konverzió jogosultságával kapcsolatban hozták. Konverziós ügyekben nem volt ugyanis egységes joggyakorlat a törvény 69-ik szakasza tekintetében és a bíróságok eltérő döntéseket hoztak afelett, hogy joga van-e konverzióra annak a háztulajdonos vagy földhírtokos adós, aki a tartozás létrejöttékor kereskedő vagy iparos volt, azonban ezt a jellegét a konverziós törvény életbelépte előtt elveszítette? A semmitőszék a kérdéses ügyben a hitelező képviselőjében megjelenő dr. Kertész Jenő és dr. Stan Virgil Cluj-kolozsvári ügyvédek érveléseit fogadta el és ítéletében kimondotta, hogyha a tartozás a kölcsönmegállapodás megkötésekor kereskedelmi jellegű

volt, ezt a jellegét megtartja továbbra is, függetlenül attól, hogy az adós a konverziós törvény életbeléptekor már sem iparos, sem kereskedő nem volt. Az ítélet indokolása szerint míg a konverziós törvény első és második fejezete egyes személyeket részesít a konverziós kedvezményekben, addig a törvény 69-ik szakasza már nem személyeket, hanem egyes tartozásokat von ki a konverziós kedvezmények alól. Ugyanazon a jogi felfogáson alapul a semmitőszéknek egy korábbi döntése is, amely szerint egy kereskedelmi jellegű tartozás kezelési nem igényelhetik a konverziós kedvezményeket még abban az esetben sem, ha egyébként a 49-ik szakasz alapján saját személyükben jogosultak a konverziós kedvezményre.

DER AFRIKAREISENDE UND BOBBY.

— Als ich in Afrika war, keif ich einmal mitten in der Nacht aus dem Zelt und erschoss eine Löwin im Nachthemd.

— Sowas. Wie kam denn die Löwin in eine Nachthemd?

FENYEGETÉS.

Napoleonról most elevenítették fel a franciák ezt az anekdotát. A fiatal, alacsonytermetű Napoleon hadseregparancsnokot eleinte nem vették elég komolyan főbízottjai. Amikor a hosszú Kleber tábornok egy ízben megszegte parancsát, Napoleon így szólt:

— Tábornok, én egy fejjel magasabb nálam. Ha még egyszer nem teljesíti a parancsomat, es a különbség el fog tűnni...

Faszárító berendezéshez

használt levegő-melegítő készüléket keresek megvásárlásra

Ajánlat „Asztalosüzem“ jeligére az „Az Iparos“ kiadóhivatalába küldendő. Arad, Str. Bra-tianu 18.

Gondolatok a kartellek problémájáról

A kartellek nem tartoznak a népszerű közgazdasági intézmények közé és a fogyasztó közönség általában úgy gondol rájuk, mint a zsebe ellen intézett merényletre. Valamely termelőosztály intézményeit a másik sem önző, sem elfogult szemszögből nem nézheti és meg kell hagyni, hogy a kartellek létezésében is van olyan elem, amely a közjólétre hat ki. A kartell a mai életben, mint védező faktor jelentkezik akkor, amikor a rentabilitás utolsó védőövében azt a pontot szállja meg, amely az ipari termelés jövedelmezőségének lehetőségét jelenti. Ezen a ponton alul már nem érdemes termelni, mert a különböző mostoha viszonyok veszélyeztetik a rentabilitást. Ezen kívül gondolni kell arra is, hogy az árkartell létesítése folytán elért felár nem képezi maradéktalanul az illető termelési ág jövedelmét, hanem adókölttség és munkabér alakjában visszajut a fogyasztás keringésébe. Lehetne más védelmi szempontokat felhozni az árkartellek mellett, de nem akarjuk a népszerűsítés feladatát magunk számára kitűzni, csak azt óhajtjuk megállapítani, hogy a nemzetgazdaságban a legönzőbb szándék is az ellentétes érdekek nyomása alatt megenyhül és később intézményesen kapcsolódik be az egész gazdasági rendszer keretébe.

Ha a kartellek jelentőségét nem idealizáljuk és szigorú kritikáinak szavával „szükséges rossz-nak” mondjuk, akkor is el kell ismernünk, hogy a kartellek letörölhetetlenül beégették magukat a világ gazdasági rendszerébe. Mindenütt küzdenek ellenük, mindenütt érvényesítik velük szemben az állami beavatkozás fegyvereit és mindenütt sikertelenül. Amerikában, könyvtára való irodalma van a kartellek elleni védekezésnek, sőt kötetekre menne az utóbbi évtizedben hozott kartellszabályozó törvények szövege is. A tanulság egy: hatásos törvényt nem tudtak a kartellek ellen hozni és mindig be kellett érni a félmegoldásokkal. A kartell valamely szakmai ág védekező szerve és ellene nem paragrafusokkal, hanem a fogyasztók megszervezésével lehet védekezni. Ha a fogyasztókat éppen úgy közös keretbe hozzák, mint a termelőket, akkor az egyenlő erők szembetalálkozása az árak jogos és méltányos kialakulását idézi elő.

Ilyen és ennyi tapasztalat után felvetődik a kérdés, miért vált sürgőssé a romániai kartellek megrendszabályozása? Mert, hogy sürgős ez, látható onnan, hogy a kormány a kartellekkel szemben a rendkívüli törvényhozás módjához a dekrétummal való rendszabályozáshoz folyamodott. A sürgősség még érthető lenne, ha a rendeltörvény egyszerűen megtiltaná a kartellek létesítését és fentartását. Az ilyen rendelkezésből bizonyos megítélést, a kartellek létezésének túlrhetetlenségét látnák, amely indokoltá teszi a törvényes beavatkozást. De a törvényrendelet a félmegoldás útját választja és csak szaporítja azoknak az állami intézkedéseknek a számát, amely a közigazgatás gyámsága alá helyezi az ipari és kereskedelmi életet. Egy felebbezés nélkül ítélkező, szakmai ismeretében nem is erős, ujonnan létesített szerv kezébe teszi le az áralakítás irányítását és ezzel szaporítja azoknak a rendelkezéseknek a számát, amelyekkel gyakorlati keresztülvihetősége a szülletésük pillanatától fogva már problematikusnak mutatkozik.

A kartellekről szóló törvényrendelet 21-ik szakasza egész röviden rendeli el, hogy a jövőben gyárat létesíteni vagy áthelyezni csak miniszteri rendelettel lehet. Ez a kérdés egyáltalában nem tartozik a kartellek dolgához, sőt éppen a már létező és esetleg kartellben levő üzemek érdeke, hogy újabb versenytárs jelentkezése megnehezíthetők. Még soha sem történt, hogy adminisztrációs nehézségeket gördítsenek valamely iparvállalat létesítése ellen ott, ahol az ipart fejleszteni kell, ahol az ország azon a fokon áll, hogy lerázza magáról a behozatal szükségességét és ipari szükségleteit maga állítsa elő. Baj az, ha sok a gyár? Vagy annyi gyár van már, hogy a miniszternek kell közbelépnie? A törvényrendelet 21. szakasza olyan kérdések feltevését engedi, amelyre nem felel az indoklás. Egyszerűen átfut rajta, holott a néhányso-

Emelkedtek Cluj-Kolozsváron a kenyérárak, csökkent a sütők forgalma

Otthon sűtnék kenyeret a külvárosi vevők, mert azután nem kell illetéket fizetniük.

A Cluj-kolozsvári sütőiparosok szindikátusának legutóbbi ülésén a sütőiparosok panaszkodtak a fogyasztás visszaesése miatt. Bár a kenyér ára emelkedett, bevételük mégis csökkent, mert a fogyasztás napról-napra kevesebb.

A sütőiparosok a fogyasztás visszaesését azzal

magyarázzák, hogy a külvárosok lakosai, akik a kenyérfogyasztás szempontjából a legszámottevőbb tényezőt jelentik, nem a pékektől szerzik be kenyér-szükségletüket, hanem otthon sűtnék kenyeret, mert ez után nem kell semmiféle cimen illetéket fizetni.

Adatok a nemzeti munkavédelmi törvény előkészítő munkálatairól

A Timpul című bucureştii napilap hosszú riportot közöl a nemzeti munka védelméről szóló törvényrendelet tervezetének előmunkálatairól. A lap szerint Pop Valer kereskedelemügyi miniszter belgrádi útja következtében szünet állott be a tervezet előkészületeiben. A probléma azonban továbbra is élénken foglalkoztatja egy a vezető köröket, mint a közvéleményt. Bár a törvényrendelet életbe léptetését rövid időre elhalasztották, annyi tény, hogy a dekrétum nagy vonalaiban már elkészült. A Timpul úgy tudja, hogy

a tervezet nem állapít meg újabb százalékarányt.

A kormánynak ugyanis az az álláspontja, hogy a parlament által már megszavazott és már évek óta életbe léptetett nemzeti munkavédelmi törvény intézkedései megfelelő biztosítékot nyújtanak arra, hogy

a többségi elem a gazdasági életben érvényesüléshez jusson.

Ennek a törvénynek kedvező eredményei máris tapasztalhatók. Az pedig, hogy még kívánni valók maradtak, annak tudható be, hogy sok tekintetben nem tartották be ennek a törvénynek sem betűjét, sem

pedig szellemét. Egyes vállalatok pedig nem hajtották végre a törvény végrehajtási utasítását, azzal az indoklással, hogy az ellentétben áll a törvénnyel. Ezért az új törvényrendelet lesz hivatva arra, hogy a helyzet megjavítása érdekében megfelelő intézkedéseket tartalmazzon. Nincs tehát szó újabb törvénykezésről, hanem tulajdonképpen egy, már életben lévő törvény végrehajtásáról. Ami a kormányt különölatkoztatja, amely szerint a rendeltörvény a mérsen foglalkoztatja, az a megtorló intézkedések életbe léptetése.

Szó sincs azonban arról, hogy kormánybiztosokat nevezzenek ki magánvállalatokhoz.

Pop Valer kereskedelemügyi miniszternek azt a nyilatkozatát és a törvényesség, de ugyanakkor a határozottság szellemének szem előtt tartásával készül, így kell értelmezni. Megkerülük azokat a nehézségeket is, amelyek esetleg alkotmányjogi szempontból merülhetnének fel. A legutóbbi minisztertanács behatárolt foglalkozott ezzel a problémával, amelynek megoldását a miniszterelnök egyik legfontosabb feladatának tartja. A fentiek alapján teljes a meggyezés Bratianu Dinu és Tătărescu miniszterelnök között.

TÖREDELMES BEISMERÉS

A ház urnője maga nyitott ajtót a csemetésre és szigorúan nézett végig a kéregetőn:

— Ön nagyon ismerős nekem. Nem kapott tölem a múlt héten egy lelt?

— Igenis, nagyságos asszony — válaszolt a kol-dus — de, képzelje csak, ezt az összeget azóta teljesen elköltöttem!

Emelték a husárakat

Carei-Nagykárolyban.

Carei-nagykárolyi husárpárosok már hetekkel ezelőtt beadványt nyújtottak be a városhoz és a husárak szabaddá tételét kérték, hogy az árakat a mai gazdasági helyzetnek megfelelően emelhessék. Arra az esetre, ha a város nem teljesíti kérésüket, munkabeszüntetéssel fenyegetőztek. A város vezetősége most eleget tett kérésüknek, mire a mészárosok a marhahús árát 4 lejre, a sertéshús árát 2 lejre, az olvasztott zsir árát 4 lejre emelték fel. A husárak jelenleg: sertés 28, marha 24, olvasztott zsir 44 lei kilónként.

BOSHAFT.

— Ich habe im Laufe der Zeit die eigentümliche Feststellung gemacht, dass die unsympathischsten Maenner die hübschesten Frauen haben!

— So? Dann muss man ja für Sie eine wahre Venus reservieren!

ÓHAJ.

— Rengetegbe kerülhet egy ilyen elefánt.
— Bár csak annyi pénzem lenne, hogy vehetnék egyet.

— Ugyan! Minek neked egy elefánt?
— Nem kell, csak szeretném, ha annyi pénzem lenne.

Elvesziti iparos jellegét a salontai iparos Dalárda

A Salonta-szalontai Iparos Dalárda közelmúltban tartotta évi rendes közgyűlését Tordai Ferenc ügyvezető elnök és karnagy vezetésével. Bakator József esperes plébános, elnök beteg és Dohi Árpád ref. lelkész, elnök nem jelent meg az évi közgyűlésen.

A dalkör évi jelentését Tordai Ferenc olvasta fel. A jelentésből kiláglott az a szomorú tény, hogy a hatvan éves multtal rendelkező Salonta-szalontai Iparos Dalárda úgy erkölcsileg, mint anyagilag igen siralmas helyzetben van. A működő tagok széthúzása és nemtörődőmsége miatt legtöbbször próbát tartani nem is tudnak és így természetesen nem képesek arra sem, hogy a régi jó hírnévhez méltó adásokat, hangversenyeket rendezni képesek legyenek.

Tordai Ferenc úgy érzi, hogy egy személyben az ügyvezető tisztség és karmesteri pozíció nem egyeztethető össze, ezért az ügyvezető elnöki tisztségről lemond és csupán a karmesteri állás betöltésére vállalkozik. A közgyűlés elfogadta Tordai Ferenc lemondását és helyébe egyhangú lelkesedéssel Kovács István nyugalmazott városi főtisztviselőt választotta meg.

Indítvány tárgyát képezte, hogy az Iparos Dalárda eddigi címét „Salontai Dalárda” címre változtassák át. Ennek a változtatásnak célja az, hogy így a város minden rendű és rangú, jóhangu dalosa tagja lehessen a dalkörnek. A vezetők biznak abban, hogy így szélesebb körben fejthetnek ki tevékenységet a taggyűjtés tekintetében, melyre a dalkör nagyon is rá van utalva.

Az indítványt a vezetőség egyhangúlag magáévá tette és annak jogerőre emelkedése után alapszabály-módosítással az eddigi Iparos Dalárda, „Salontai Dalárda” nevet fog nyerni.

A kis érdeklődés mellett lefolytatott dalköri közgyűlés ezzel véget is ért.

ros és a kartelltörvénybe úgy melleleg becsusztatott pár sor alapján támadja meg az ipari termelés szabadságát és egyszerűen a minisztertől teszi függővé, hogy megengedi valamely ipari üzem létesítését, vagy az erre irányuló kérelmet egyszerűen és indoklás nélkül elutasítja, vagy hogy megengedi azt, hogy egy üzem Arad-

ról mondjuk csak Aradul-Noura költözzék. Mi csoda sürgős szükség indokolta ezt a törvény-szakaszt? Annyi már a gyár, hogy mozogni nem lehet tőlük, vagy a kereskedelmi és ipari miniszter sürgős szükségét látja annak, hogy az ipari élet felnövekedését valamiképpen megfékezze?

Megnyílt a bucurestii hónap

Május 9-én ünnepélyesen megnyitották a bucurestii hónap kiállításának kapuit. A helyi ipar és mezőgazdaság nagyszabású demonstrációja az idei hónap, amely különböző nagyszabású ünnepségekkel van egybekötve. A CFR és a többi közlekedési intézmények rendkívüli kedvezményeket léptettek életbe, amely június 9-ig mindenki számára 50 százalékos vasúti jegyelszállítást, egyes napokon 75 százalékos kedvezményt nyújt.

6-8 százalékos béremelés az Oradea-nagyvárad szabóiparban

Az Oradea-nagyvárad munkügyi inspektorátus előtt napokban folytak le az utolsó tárgyalások a szabóipari munkaadók és munkások között. A tárgyalások több mint egy hétig tartottak, míg eredményre vezettek. A tárgyalásokat Mudura inspektor vezette. A tárgyalások befejezésekor a munkaadók általában 6-8 százalékos béremelést fogadtak el. Az akkord-munkák terén szintén némi emelést értek el a munkások, — egyes nagyobb munkáknál — nagyobb munkaidőt engedélyeznek. Az új kollektív szerződés szerint a szabómunkások minimális órabére 7 lei lesz. A minimális órabér mellett 10,50 lei, 13 lei, 15,50 leies órabéreket állapítottak meg. A maximális órabér a szerződés szerint 21 lei.

A tárgyalások végén aláírták az új kollektív szerződést, amely 1938. május 1-ig marad érvényben.

ROULETTE.

— *Wissen verlieren Sie immer beim Roulette? Beim Kartenspiel haben Sie ja immer gewonnen.*
— *Tja, bei der Roulette kann man nicht mehr!*

Beszüntették a munkát a Targumures-marosvásárhelyi asztalosmunkások

A Targumures-marosvásárhelyi asztalosmunkaadók és munkások között 1938. szeptemberében kötött kollektív szerződés május 1-én lejárt és az új szerződés érdekében már több mint két hete folynak a tárgyalások a 80 munkaadó és 850 munkás között.

A munkások 10 leien aluli órabérek után 16 százalékos, a 10 és 13 leies órabérek után 14 százalékos és a 13 lei fölötti órabérek után 9 százalékos emelést kérnek.

A munkaadók viszont a 8 leien aluli órabérek után 12 százalékos, a 8-10 leies órabérek után 8 százalékos és a 13 leien felüli órabérek után 6 százalékos emelést ígértek.

A tárgyalások folyamán az ellentétes érdekeket nem sikerült áthidalni, minek következtében a munkások szombaton beszüntették a munkát. A sztrájk előreláthatólag huzamos ideig fog tartani.

HASONLÓKÉPPEN.

— *Mit soll ehhez a pocskék időjárásnak?*
— *Rémes. Erősen unom.*
— *Es hogy van a kedves feleség?*
— *Hasonlóképpen.*

Mennyi volt az adóbevételünk fogyasztási adóból

Bucurestből jel.: A pénzügyminisztérium közzétette az es év első negyedében elért fogyasztási adóbevételről szóló kimutatását. A kimutatás szerint a hengerelt vas kivételével, a fogyasztási adóbevétel 889 millió 889.529 lei volt. A hengerelt vas fogyasztási adójáról szóló kimutatás még nem készült el.

Ebben az összegben a legnagyobb tétel a kőolaj fogyasztási adó, ami 381.683.000 lei-t tett ki. Ezután sorrendben következik a cukorfogyasztási adóból elért bevétel, amely 376.084.000 leiel szerepel. A fennmaradó összeg a következőképpen oszlik meg: Szén-sav 8.066.780, cement 15.424.799, izsóolampa 512.000, liszt 34.847.000, növényi olaj 82.435.000, sav 1 millió 646.000, szövetek 38.751.000 lei. A fogyasztási adóbevétel minden tételénél nagyobb volt ebben az évben, mint a múlt esztendőben. Különösen megnövekedett a bevétel a cementfogyasztási adóból.

NEM OK NÉLKÜL.

— *Miért ütötte ezt az embert még akkor is, amikor már a földön volt?*
— *Mert úgy tett, mintha talpra akarna állni.*

Többmilliós befektetéssel építési szövetkezet alakul Cluj-Kolozsváron

Cluj-Kolozsváron építési szövetkezet van alakulóban ugyanazon alapon, ahogyan a száz vidéken több városban már évek óta eredményesen működnek ilyen szövetkezetek. A Cluj-kolozsvári szövetkezet befizető helye a Hermannstadter Allgemeine Sparkassa helyi fiókja lesz.

Arra való tekintettel, hogy a Brassov-brassói szövetkezet tagjainak befizetése az 50 millió leit, a Sibiu-nagyszabasi és Sighisoara-segesvári, valamint a Medias-medgyesi szövetkezetek befizetése 150 millió leit meghaladják, az akcióktól Cluj-Kolozsváron is eredményeket várnak.

Mozgalmat indított a bucurestii munkakamara a kisiparosság adójának csökkentése érdekében

A fővárosi munkakamara kisipari osztályának vezetősége ülést tartott, amelyen az egyes vidékekről beérkezett jelentések alapján megállapították, hogy a pénzügyigazgatóságok az ország minden részében a való helyzet figyelembevételével nélkülözhetetlenul magas adókat vetnek ki a kisiparosokra.

A kivételeknél nem veszik figyelembe a kisiparos bizottságok véleményét, a legtöbb helyen pedig meg sem hallgatják őket. Az értekezlet elhatározta, hogy országos akciókat indít a kisiparosok adójának csökkentése érdekében és a túrhelytelen helyzetet feltárják a pénzügyminiszter előtt is.

„Nem állami érdek, hogy a román földmivesből szabót és cipészt faragjunk“

Az Adeverul írja:

Románia összlakossága 19 millió lélek, ebből 14.250.000, azaz 75 százalék román származású és 4.750.000, azaz 25 százalék kisebbségi. A falvakban földmives: 11.400.000 román, az összes románok 80 százaléka és 500.000 kisebbségi, az összes kisebbség kb. 10 százaléka. A városokban: 2.750.000 román, a városok összlakosságának 32,2 százaléka és 4 millió 250 ezer kisebbségi, azaz 67,8 százalék. Nyilvánvaló, hogy a 75 százalékos arányszám csak a városokban kerülhet alkalmazásra, mert román kézben van a földművelés 80 százaléka. Ami a városokat illeti, az állam vezetése 100 százalékban, a hadsereg (tiszti és altiszti) 95 százalékban, az állami hivata-

lok 85 százalékban már román kézben vannak. Így az ipar, kereskedelem a szabadpályák maradtak. Nem lehet szó a kisiparosokról sem, mert hiszen nem állami érdek, hogy a román földmivesből szabót és cipészt faragjunk. A nagykereskedelem üzeme is figyelmen kívül marad, mert ehhez mindenekelőtt pénz és szakértelem szükséges. Így csak a szabadpályák jöhetnek számításba. Nagyobb baj, hogy nem tudjuk megfordítani a városok lakosságának arányszámát. Még 2.750.000 városi románra lenne szükség a falvakból. És egyet jelentene a városok proletarizálódásával. A falvakból városokba csalogtatott elem ki ábrándulna a ez biztos lépést jelentene a kommunizmus felé.

Áruba akar bocsátani a bacai munkakamara hét Ardeal-erdélyi ipartestületi székházat

A bacai munkakamara választott tanácsa szombaton tartotta meg ezévi második rendes közgyűlést, melynek napirendjén kisebb-nagyobb közigazgatási jellegű kérdések mellett az új ipartörvény által megszüntetett Ciuc-csikmegyei ipartestületek ingatlan vagyonának hovatartozása is szerepelt.

Es a kérdés legjobban a Ciuc-csikmegyei választott tagokat érdekelte, akik majdnem teljes számban meg is ülésen. A kérdés tárgyalása során kiderült, hogy a kamara központi végrehajtóbizottsága eladásra szánta a Ditrau-gergyó-ditrói és a Lamea-gergyószárhelyi ipartestületek székházait.

A hivatalos előterjesztéssel kapcsolatban Ciuc-Csikmegye kiküldöttel lezögezték, hogy a javaslat-hoz nem járulnak hozzá, annyival is kevésbé, mert a megszüntetett Ardeal-erdélyi ipartestületek tagjai a semmitörvényeknél megtámadták az új ipartörvény vagyonukra vonatkozó intézkedéseit, s azon az ala-

pon, hogy magántulajdonról van szó, alkotmányellenesnek tartják azokat. Az ügyben a legfelsőbb bíróság még nem hozott döntést s így a kérdéses vagyonok sorsa felett a jelen pillanathban nem dönthet a munkakamara.

Ezt a felfogást a kamara ökirálybábéli jogásztájjal is magukévé tették s ennek szem előtt tartásával szótöbbséggel úgy döntött a közgyűlés, hogy kedvező semmitörvényi döntés esetén nyilvános árverésen eladásra bocsátja a szóbanforgó ipartestületi székházakat s a befolyó összegeket kizárólag a Ciuc-csikmegyei iparosság céljaira fordítja.

Az indítványok során a nemzeti munkavédelmi rendelettervény tervezetével is foglalkozott a kamara s a felszólalók egyhanguan elítélték a sajtóban nyilvánosságra került tervezetet, majd a tanács tiltakozó határozatot hozott és továbbított illetékes helyre.

„Az Oradea-nagyvárad építési szabályrendelet felületes másolata a fővárosnak“

Ismeretes, hogy az Oradea-nagyvárad városi ideiglenes tanácsa nem járult hozzá az új építési szabályrendelet kifüggesztésének meghosszabbításához. Az Oradea-nagyvárad Építőiparosok Szövetsége megfélebbeszt az új szabályrendeletet és a felebezést már el is küldték a Timisoara-temesvári közigazgatási táblához. A felebbezés szerint az új szabályrendelet „existenciájában ténnyé tönkre az Oradea-nagyvárad építőipart, mert „az nem egyéb, mint a bucurestii szabályrendelet felületes lemásolása, ami az itteni viszonyokra nem alkalmazható“.

A felebbezés végül megemlíti, hogy a részletes kifogásokat külön memorandumban foglalva fogják feltejeszteni.

Egyébként Tóth Sándor városi mérnök az építőiparosoknál már több előadást tartott az új építési szabályrendelet alapelveiről.

UJ KELET

Románia egyetlen
szóidő napilapja

Kérjen mutatószámot

Cluj, Str. Baran L. Pop 10

Az Ardeal-erdélyi szövetségek szövetsége idei évi közgyűlése

A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége közgyűlést rendezett Targumureş-Marosvásárhelyen. Négy száz kiküldött vett részt Ardeal-erdélyi és Banat-bánsági szövetségek megbízásából a közgyűlésen, amelyet a református kollégium disztermében nyitott meg Bély Kálmán elnök, Bernády György dr., a kollégium főgondnoka üdvözölte a megjelenteket és néhány meleg szóval méltatta a nagygyűlés jelentőségét. A tárgysorozat első pontjának keretében Bethlen László szövetségi igazgató ismertette a szövetség elmúlt üzletévi eredményeit, amelyekről tárgyalásos vizsgálat után megállapítható, hogy kedvező előjelek jegyében alakultak ki.

A szövetségben tömörült szövetségek a hitelezők 80 százalékaival kiegyeztek és a számadás most, a konverzió után, már teljesen egyensúlyban van. A szónok visszapillantott a szövetség 15 esztendőre szép munkásságára, elmondotta, hogy 114 tejszövetkezet működik a szövetség kezdeményezése alapján és Targu-Mureş-Marosvásárhelyen tejfeldolgozó üzem dolgozik, amelyhez hasonló a közeljövőben létesítenek Odorheiu-Udvarhelyen is. Általában a szövetség vezetősége a különböző szakosztályok felállítását szorgalmazza, a földvásárló szövetséget szervezés alatt áll, Ciuc-Csikban három faértékesítő szövetséget tevékenykedik.

A jelentés további részében számadatokat ismertetett. Összesen 316 szövetséget leírta 5 millióra rugó konverziós veszteségét. A felszámolások arányszáma mindössze 15 százalékot tesz ki. Pater Timoteus lelkész, Mediaş-megyesi kiküldött elmondotta, hogy az ottani Pax szövetséget nyolcvan munkás házat épített és ismertette ennek jelentőségét. A feladatok után választásokra került sor és ez alkalommal ismét Bély Kálmánt választották elnöké. Az igazgatótanács tagjai: dr. Jelen Gyula, Elekes Dénes, Haller István és dr. Szász Ferenc.

Aradot és a megyei szövetségeket Horváth József aradi szövetségi ellenőr vezetésével öt tagú küldöttség képviselte.

Az aradi Katolikus Népszövetség kulturdélutánja az Iparos Otthonban.

Az aradi Katolikus Népszövetség ifjúsági csoportja 1936. május 16-án, pünkösdvasárnap délután 5 órai kezdettel előadást tart az Iparos Otthon színháztermében, melynek során Boross Elemér 3 felvonásos tragikomédiája, a „Forgószél” kerül színre. Az előadáson részt vesz az aradi Iparos Otthon volt műkedvelőinek teljes gárdája, így Arad iparos társadalmának módjában lesz ismét vizionálni régi kedvenceit: Anyos Blankát, Faragó Bőskét, Patay Zsófikát, Gaáli Lászlót, Diósi Lajost és Tövisháti Jánost. Tekintettel arra, hogy az aradi Katolikus Népszövetség ifjúsági tagozata is teljesen iparos ifjakkól áll, reméljük, hogy Arad iparosága jelentős számban lesz képviselve ezen az előadáson, melynek tiszta bevétele iparos kulturális és jótékony cél szolgál.

Közgyűlést tart Aradon az országos iparösszövetség

Calciu országos munkakamara elnök is megjelenik a közgyűlésen.

Az aradi munkakamara ipari osztálya és a romániai iparos szövetség aradi csoportja közli, hogy a szövetség május 16-án, délelőtt 10 órakor tartja rendes évi közgyűlését a munkakamara iparos osztályának helyiségében (Carol-körút 48.). A gyűlésen, amelyen többek között megjelenik Calciu P. Ilie, a munkakamarák szövetségének elnöke, Rascanu és Ardelean fővárosi iparosok, Vulpe Stefan, a timişoara-i temesvári munkakamara elnöke és Moga Matei, a munkakamarák szövetségének alelnöke, nagyfontosságú kérdések kerülnek megtárgyalásra. Foglalkoznak majd a mesteremberek hitelével, az iparigazolványok becserélésének kérdésével, az új ipari törvények alkalmazásának ügyével, az iparosoknak a nyilvános árlejteken való részvételével és még sok más olyan nagyfontosságú kérdéssel, amely az iparos társadalmat közvetlenül érdekli.

Az Aradi Ipari Szindikátusok Federációja felhívja tagjait, hogy a közgyűlésen teljes számban vegyenek részt, hogy azon Arad város valamennyi kézműipari szakmája méltóan képviselve legyen.

Minden középiskolai tanuló számára kötelezővé teszik a nyári műhelyszolgálatot

Nyári szünidőben évente 30 napot kell iparvállalatoknál gyakornokoskodni a középiskolai tanulóknak.

A nemzetnevelésügyi minisztérium utasítást küldött a középiskolák és ipariskolák igazgatóságának, tegyék meg a szükséges lépéseket, hogy növendékeik az illető városokban levő gyáraknál és iparvállalatoknál a nyári szünidőben 30 napig gyakornokoskodhassanak.

Angheliescu nemzetnevelésügyi miniszternek ugyanis az az óhajta, hogy a tanulójusság közvetlen betekintést nyerjen az ipari életbe.

Nehézségeket támasztanak Aradon a cégbejegyzés alapján működő ipari vállalatoknál

Az aradi iparkamara állást foglal az információs zugirodák ellen.

Az iparigazolványok becserélése körül a mesterkönyvek kiadására alakult bizottságok nehézségeket támasztanak azoknál az iparosoknál, akik nem iparigazolvány, hanem cégbejegyzés alapján dolgoztak. Tekintettel arra, hogy a cégbejegyzés ugyanolyan előfeltételekhez volt kötve, mint az iparigazolvány váltása, az iparkamara kérte a munkafelügyelőséget, hogy mindazoknak az iparosoknak, akik eddig szabályszerű cégbejegyzés alapján működtek,

akadálytalanul szolgáltassák ki az ipar további üzésére jogosító mesterkönyvet.

Az aradi iparkamara tárgysorozatán szerepelt az információs irodák működésének szabályozása is. Komoly információs irodák működésére a közgazdasági életnek nagy szüksége van. A legtöbb államban részletes törvények szabályozzák az ilyen irodák működését, míg nálunk ennek a foglalkozási ágának gya-

korlása egyáltalán nincs rendezve. Ennek a helyzetnek következménye, hogy sokan, minden felelőség nélkül foglalkoznak információk adásával, amivel jelentős károkat okozhatnak és gyakran visszaélések is elkövetődnek. Az aradi kamara csütörtöki ülésén behatóan foglalkozott a kérdéssel és csatlakozva a Cluj-kolozsvári kamarától megindított mozgalomhoz,

kéri az információs irodák működésének törvényes szabályozását.

Információk adásával csak az foglalkozhassék, aki nek bejegyzett cége van. A cégbejegyzés csakis a kamara kedvező véleménye alapján legyen eszközölhető. Az információs irodák könyvek és nyilvántartására legyenek kötelezve és állapíttassék meg büntetőjogi és anyagi felelőségük a rosszhiszeműen, vagy hanyagul adott információk okozta károk esetén.

LELEKVANDORLÁS.

- Híszel a lélekvandorlásban?
- Hogyne. Volt egy segédem, aki sikkesztött és megszokott.
- Mi köze ennek a lélekvandorláshoz?
- Ő volt a műhelyem lelke.

MI SZÉP AMERIKÁBAN?

Minden amerikai milliómos élettrajza körülbelül így kezdődik:

— Mint egyszerű cipőpuccoló kezdtem a pályám... Az élettrajzokban ezután jönnek a fantasztikus ugrások. Mert a cipőpuccoló-mondat után ilyesféléket olvashatunk: „Nem sokára összevadászoltam a Pacifikusut részvénytőbbségét”.

Ugy látszik, az évekkel ezelőtt lezajlott nagy tőzsdekrach ezeket az élettrajzokat egy kicsit megfordította. Legalább is erre következtetünk abból a viccből, amit egy amerikai lapban olvastunk.

Mr. Harrington, Amerika legnagyobb szállodatrösztjének alelnöke, végiglátogatja a trösztöss tartozó összes szállodákat. Chicagóban a szálloda folyosóján találkozik egy cipőtisztítóval, aki szomorú arccal cipeli a vendégek cipőit. Mr. Harrington jókedvében van, tehát vigasztalni akarja a cipőpuccolót.

— Fel a fejfel barátom! Magam is mint cipőtisztító kezdtem, ma mégis én vagyok a szállodatröszt alelnöke. Ez szép Amerikában, hogy ilyen lehetőségek vannak.

A cipőtisztító így felelt: — Fel a fejfel, barátom! Én mint szállodatröszt-alelnök kezdtem, ma mégis én vagyok itt a cipőpuccoló. Ez szép Amerikában, hogy ilyen lehetőségek vannak...

KÖVETKEZTETÉS.

Az új nyaraló: A szobámban csak egy törülköző van, kérnék még egyet.

Szállodásné: Ugy, szóval egész nyáron itt tesszük maradni?

Új középértéket kaptak a balzsamok és cinoxidok.

A pénzügyminiszter az április 23-án kelt 36824 számú minisztertanácsi határozat alapján közölte a vámhivatalokkal, hogy az alább említett áruk középértékét április 30-tól kezdve a következőképpen változtatta meg:

Art. 1745. Balzsamok, mint kanada, kopál, perui, természetes és műbalzsam, tolu balzsam 1 kilogram 36 lei.

Art. 1768. Cinoxidok a) cinkfehér (zinkweiss), cink szürke (zinkgrau), 100 kilogram 3600 lei.

A vámtarifa 1745. és 1768. cikkeinek régebbi középértékei hatályukat veszítették.

Sztalin nem tűri a tréfát.

Sztalinhoz panaszra megy egy hatalmas természetű kazánkovács, aki háromszor akkora gyomorral született, mint más rendes halandó. Az ok az élelmiszeradagok, amiket kiutaltatsz — mondja a kovács Sztalinnak — meg sem kottyannak az én feneketlen nagy hasamnak. Sztalin leül az íróasztalhoz, levelet ír, majd így szól:

— Vidd el ezt a jelzett címre. Ott majd segítenek a bajodon.

Szergej boldogan távozik, de mily nagy a meglepetése, midőn a borítékon meglátja a címzést:

Dr. Turgenyev professzor elvtársnak I. számú sebészeti klinika.

A levél szövege ez: „Kedves Professor Elvtárs! Szergej panaszkodik, hogy nagy a gyomra. Varrd össze, kérlek, egyharmadára, hogy szegény ember ne érezzen többet éhséget. Üdv. Sztalin”.

Ez a pompás élce a moszkvai „Krokodilus” című lapban jelent meg. Az élce szerzőjét, aki Sztalin taktikáját akarta jószándékkal dicsőíteni, Szipériába száműzték, mert a nép másként értelmezte a nevető sorok között rejlő súlyos igazságot.

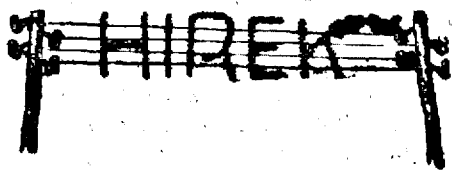
Aradi pékség

kenyér-vevőkörrel.
Mészárosnak is
kiválóan alkalmas,

nagy sütőkemencével ellátva, háromszobás
összkomfortos lakással, belvárosban, öt uca-
cára nyíló helyen, napi 500—600 kilogram

Cím az AZ IPAROS kiadóhivatalában

ARAD, Strada Bratianu 18. szám.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und Administration:

Arad, Căminul Industriilor — Iparos Otthon. Str. Brătianu 18.

Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Éves kötésnél árengedmény.

Törvénytárgyalás mint kincstartó jövedelem.

A Kereskedők Lapja írja:

Kétségtelenül elismerésre méltó a különböző pénzügyi bizottságok leleményessége és kifogyhatatlan ötletgazdagsága, amikor arról van szó, hogy az állami jövedelmet a törvényhozó szellemén túlmenő magyarázatok árán is növeljék. A közvetlenül nem érdekelt csodálattal vegyes érdeklődéssel szemléli ezt a már virtuozitászámba menő játékot a pénzügyi jellegű törvények elasztikus hurjain. Az érdekelt adózó félre nézve azonban ez nem játék már, hanem idegekre menő küzdelem és hajsz. A szegény adózó tudomást szerez a törvényről és keserves munkájával, erejét meghaladó buzgalommal igyekszik eleget tenni az abban szereplő előírásoknak s amikor azt hiszi, hogy ennek eleget tett és nyugalomra hajthatja a fejét: előkerülnek a bizottságok, melyeknek törvénytárgyalásaiból kiderül, hogy az adózó polgár még távolról sem tette meg kötelességét, hanem újabb és újabb megpróbáltatásokon kell átmennie.

A tiltakozások egyre növekvő áradata azonban talán ennek a túlszott „magyarázati” kedvnek is véget vet egyszer. Ennek tudható be, hogy a bélyegügyi bizottság legújabb magyarázatából nem lett miniszteri rendelet. Canciov pénzügyminiszter maga is túlszott látta azt. Reméljük, a bélyegügyi bizottság véleménye ezúttal csak vélemény marad.

Am ez még nem elég. Egyszersmindenkorra meg kellene már szüntetni az e fajta törvénytárgyalások lehetőségét is. Annál inkább, mert végtermékben az adózók érdeke egyben az állam érdeke is. És ebből a szempontból tekintve, az adózókra nagyon is ráférne már egy kis magyarázatmentes nyugalom.

Az aradi férfiszabószindikátus évi közgyűlése.

Az aradi férfiszabómesterek szindikátusa folyó hó 12-én, szerdán este tartotta meg rendezésvi közgyűlést az Iparos Otthon olvasótermében, tagjainak nagyszámú való részvétele mellett, amelynek keretében alapszabályszerűen új felügyelőbizottságot választott, megadván egyben a felmentvényt eddigi bizottságának. A választmány sorshuzás útján való újalakítása folyamán egyhangulag a régi választmány lett újra megválasztva. Új tagnak a választmányba Mártos Ferenc szabómester került be. Előzőké eddigi eredményes munkásságának elismerésül Marița Gheorghe választott meg újra, alelnökké Milas Gavril, titkárrá Márton Sándor, jegyzővé Welsz István, pénztárossá Baranyi Ferenc. Az új felügyelő bizottság tagjai Zahoi Teodor, Crișan Corneliu, valamint Huber Ferenc lettek. Emellett a szindikátus elnöke az aradi szabószindikátus elmúlt évi tevékenységéből, hogy a szindikátus erőteljes előkészítő munkájának eredményeképpen a közeljövőben megalakul az aradi szabók szövetszervezete. A szindikátus a múlt év folyamán az aradi szabók számára ingyenes román nyelv tanfolyamot rendezett, amelynek keretében a haladókat Márton Sándor, a kezdőket Marița Rozália tanították.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép című lapot

hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, félre 85 lei. Kiadóhivatal: Oluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatványszámot! — A lapban állandó iparos rovat!

A központi bélyegügyi-bizottság szerint minden iparos, aki kereskedelmi ügyleteket bonyolít le, üzleti könyveket köteles vezetni

Husiparosok, sőtők számára az értelmezés szerint június 15 a kötelező könyvvitel bevezetésének utolsó határnapja.

A kisiparosok kötelező könyvvezetése ügyében a Timisoara-temesvári munkakamara ipari osztálya a központi bélyegbizottsághoz fordult felvilágosításért. A bizottság válaszában hivatkozott az 1927. július 2-án hozott döntésre, mely szerint a bélyegtörvény 4-ik cikkelyének 19-ik szakasza értelmében az összes kereskedők kötelesek felülbélyegzett könyveket vezetni és

a törvényhozó a kereskedők alatt mindazokat értette, akik kereskedelmi ügyleteket bonyolítanak le.

Ennélfogva mindazok, akik hasonló helyzetben vannak, vagyis

a sőtők, hentesek, stb. kereskedőknek tekintendők és kötelesek üzleti könyveket vezetni.

A törvényes rendelkezés ilyen értelmezéséből kitűnik az is, hogy mindazok az iparosok, akik bizonyos anyagokat saját számlájukra megvásárolnak és feldolgozás után vevőiknek tovább adnak, kötelesek könyvet vezetni.

Az üzleti könyvek kötelező vezetésére a pénzügyminisztérium, mint utolsó határidőt, az év június 15-ét jelölte meg.

Minden pénzt kezelő köztisztviselő köteles lesz a jövőben óvadékot letenni

A pénzügyminiszter valamennyi pénzügyigazgatósághoz rendeletet intézett, amelyben arról intézkedik, hogy minden tisztviselő, aki állami pénzt kezel, köteles biztosítékot nyújtani és erre a célra havonta levonják az illető tisztviselő fizetésének egy hatodát. A levonásokat semmi körülmények között sem szabad elodáztatni. A levonásokat mindaddig eszközölni kell, amíg a levont összeg a tisztviselő két esztendői fizetésének összegét el nem éri. Amennyiben valamelyik tisztviselő értékpapírt helyez letétbe biztosíték gyanánt, úgy nem a névértéket, hanem a napi árfolyamot veszik tekintetbe.

A pénzügyminiszter egyben intézkedett, hogy három napon belül terjesszék fel hozzá azoknak a tisztviselőknek a névsorát, akik pénzt kezelnek. Az esetben, ha az illető tisztviselő vagyonnal rendelkezik, úgy azt jelzőleg kell megterhelni. A jelzőlogot csak abban az esetben törlik, ha a megkívánt biztosíték összegének befizetése megtörtént. Azokat a tisztviselőket, akiknek nincsen vagyonuk, külön kell felsorolni. A minisztérium azután megvizsgálja, hogy ez mennyiben felel meg a valóságnak.

A munka joga.

A „Brassói Lapok” írja:

A helytelenül értelmezett hazafiaskodás vetette az ország amugyis forrongó belpolitikai életébe az idegenből hozott jelszót, amely „etnikai eredet” szerint osztályozza az állam adófizető polgárságát. Ez a teljesen indokolatlan türelmetlenségi hullám olyan országban, amelynek lakossága 27 százalékos arányban nem román eredetű, beláthatatlan gazdasági és politikai zavarokat kelthet. Már a lakosság heterogén összetétele miatt is képtelenség nálunk német és olasz példa után indulva kizárólagos nemzeti állampolgár ábrándozni. Amíg Németországban és Itáliában egy hatalmas és osztatlan tömegben élnek a németek és olaszok, addig Romániában minden józan politikusként számolnia kell az új állam kereteiben talált más nemzetiségű polgárok tömegeivel. Elvégre 5 milliónyi kisebbséget nem lehet figyelmen kívül hagyni egy 18 millió lakosságú országban, amelynek alkotmánya egyforma jogokat biztosított minden állampolgár számára. Nem lehet rendeltörvényekkel korlátozni őket legszentebb jogukban: a munka jogában, amely ötmillió embernek kenyeret és megélhetést, az államnak pedig gazdasági fejlődést és jövedelmet jelent.

— Alkalmazzák a rendeltörvényt. Bucurestiből jelentik: Az iparügyi minisztérium felhívta a kartelleket, hogy a rendeltörvény 23-ik szakasza értelmében 30 napon belül tegyenek jelentést működésükről. Amennyiben ezt nem tennék meg, vagy titokban tovább működésüket, úgy a rendeltörvény büntetőszakaszai alapján eljárás indíthat az ellenük.

Csak „cotor”-os nyugtákat adhatnak ki a részvénytársaságok.

A pénzügyminisztériumtól és légügyi alaptól nyert felvilágosításokra hivatkozással a Gyárparosok Szövetsége tagvállalatainak az alábbi felvilágosításokat adja: A részvénytársaságok nem kötelesek minden bevételezett összegről nyugtát adni, de ha nyugtát adnak, azt csakis a „registru cu cotor”-ból állíthatják ki.

„A MINISZTER SZUVERÉN UR” . . .

Az „Argus” című előkelő fővárosi közgazdasági napilap behatóan foglalkozik az új kartell-törvénnyel. A cikkíró megállapítja, hogy ez a rendeltörvény ugyesévolán semmiben sem különbözik attól a néhány héttel ezelőtti nyilvánosságra hozott tervezetől, amelyről a miniszter azt állította, hogy nem felel meg a valóságnak. Egyetlen eltérés — írja a lap, — hogy az új rendeltörvény megszünteti a jogorvoslat lehetőségét a kereskedelmi és iparügyi minisztérium döntéseivel kapcsolatban. A miniszter szuverén ur az iparban, élet, vagyon és munka felett és így igazi diktátor mindazon vállalatok felett, amelyekre az új törvény vonatkozik. A cikkíró részleteiben is kiméletlen bírálat tárgyává teszi a törvényt, amely inkább erőszakos, mint célravezető és amelynek hiányosságai első pillanattól nyilvánvalók. A miniszter nem vette figyelembe a szakmai szervezetek kívánatait, ami nagyban hozzájárul ahhoz, hogy az ipar legilletékesebb köreiben úgy tekintse az alkotást, mint uzsakított, amely súlyos élettani elváltozásokkal jött a világra.

Országos mozgalom a mesterkönyvek és munkakönyvek újabb illetékei ellen.

Az iparügyi miniszter a munkakamarákhoz és a munkaügyi felügyelőségekhez, — mint lapunk múlt számában mi is közöltük, — új rendeletet küldött, amely az új munkakönyvek és mesterkönyvek kiadását szabályozza. Ez a rendelet kapcsolatos az iparos vizsgákat elrendelő intézkedésekkel. Az új rendelet súlyosan érinti a iparos társadalmat, mert a könyvek kiadását illetékes kötik s ezek az illetékek aránytalanul nagyobbak a régiéknél. Az új miniszteri rendelet értelmében azoknak az iparosoknak, akik igazolni tudják, hogy tíz évvel ezelőtt szabadultak fel és öt éven át műhelyt vezettek, joguk van mesterkönyv elnyeréséhez, de csak abban az esetben, ha előbb 450 lei illetéket lefizetnek. Hasonlóan magas illetéket állapított meg a miniszteri rendelet az új iparrendelvény kiadásánál is. Országos mozgalom indult meg ebben az irányban, hogy a minisztérium e célszerűségi rendelkezés visszavonására rábírájék.

Új hajviselet Londonban.

Londonból új hajviselet indult világhódító útjára: a westminster-frizúra. E hajviseletben van valami az elomló Greta Garbo-frizúra női méltóság-teljeségéből, felhívja a fejre a figyelmet, szépíti azt s a londoni divatkirályok szerint a westminster-frizúra általánosan előnyös hatásánál fogva gyors sikerre számíthat.

HAJÓINDULÁS ELŐTT.

— És kérem, jobban szídlják át a szemet! A legutóbbi szállítmányban is három potyautast találtunk . . .

— Az állam ingatlanelvonásának jogának gyakorlati megvalósítása. A Monitorul Oficial május 10-i számában királyi rendelet jelent meg, amely 50 millió leies kölcsön fedezésére hatalmazza fel a földművelésügyi minisztériumot. Ez az összeg az eladásra kerülő földbirtokoknak az állam számára biztosított elővásárlási jog gyakorlati alkalmazását szolgálja.

Hatvan fűrdőre ajánlott Albaiulia-gyulafehérvári jogosultból negyvenhatot vissza-utasított a betegsegélyző bucureştii központja

Az Albaiulia-Gyulafehérváron megjelenő „Informator”-ban írja Stern Ignác dr.:

Az Albaiulia-gyulafehérvári betegsegélyző — nem hivatalosan nyert értesüléseink szerint — hatvan, munkában elcsigázott „tagját” ajánlotta pár heti üdülésre. Jött azonban Bucureştiből a főfelügyelet és visszautasított negyvenhat „taxát verejtékező”-t. Lehetséges ez? — kérdezzük mi és velünk együtt az ország iparos- és munkás társadalma. A bucureştii lapok cikkeiből azt látjuk, hogy a tagok bőrére, illetve egészségére kiható „visszautasítást” azzal indokolják, hogy a pénztárak állandó veszteséggel küzdenek. Mi az oka ennek az állandó veszteségnek? Hiszen azt senkinek sem hiszi, hogy a betegsegélyző kinnlevőségei ne folynának be. A betegsegélyző végrehajtó szervezete még az államiénál is erősebb és eredményesebb. Ha kimutatást kellene alkotni, nyilvánvalóan kiderülne, hogy a betegsegélyző egy évben több végrehajtást vezet, mint a pénzügyigazgatóságok. (Nem beszélve a szerény városi illetékek behajtásáról!) Abból a pénzből, amit itt, nálunk, behajt a betegsegélyző pénztár, nem hatvan, de százhatvan tagot küldhetne fűrdőre. Ellenben mégis: nincs megfelelő rendelő helyiség, a tulzafoltság felülmúl minden képzeletet. Miért? Egyszerűen azért, mert a jövedelem nagyrészt felszivja a központ. Más pénztárak hiányait az itteni iparosoknak és munkásoknak kell kiizzadni. Ha egy Röntgen-gépet kell venni, az már nagy feladat. Ha az orvosnak egy különösebb gyógyszert kell felírnia, nincsen. Hiába van a betegsegélyző orvosai minden jóakarata a tagok iránt, — kezük meg van kötve. A helyi vezetőség rendelkezési joga a legszűkre szabottabb. Minden a központtól függ. A központ pedig nem lát idáig, csak nagyritkán, mikor egy-egy felügyelő látogat el. Látja a szűk helyiséget, elszörnyűködik, de mire Bucureştibe ér, elfelejti. A betegsegélyző az az intézmény, ahol a központosítás a legkárosabb eredményeket szüli. Mikor fogják már egyszer megérteni, hogy a munka robotosai megérdemlik azt a párhetes gyógyulási lehetőséget, hogy új erőt merítsenek a további adók pontos fizetéséhez. A jogok megadása révén sokkal, sokkal nagyobb eredményeket érhetnek el.

MAI GYEREK

— Toto, ha tovább rosszalkodsz, megmondom a mamának...

— Mari, én inkább a benemavatkozás politikáját ajánlanám magának...

Micike, a barátnőm

Írta: KADOSA VERA.

Micike beszélt rá tavaly nyáron, hogy csak pirosszínű ruhát csináltassak, mert az a divat, mert a fiúk is szeretik a piros színt és mert nekem az különben is egyszerűen áll. Mint önfeláldozó barátnő, maga segített nekem kiválasztani az anyagot, szép, élénk paprikavörös volt. Mint később a fiuktól hallottam, Micike senkit sem mulasztott el figyelmeztetni, hogy figyelje csak meg a ruhámat, melynél rikítóbb és feltűnőbb rondább darab kevés van a városban.

Ugyancsak ő beszélt rá: a télen, hogy egyszer, csak egyetlenegyszer, az ő gardirozásával, menjek fel Sugár Feri lakására télni, mert az mégis abszurdum, hogy Feri két éve udvarol és jár velem és én még egy órát sem töltöttem nála, nem kell mindjárt rosszra gondolni, de manapság az már nem úgy van, mint anyáink korában, nem szabad ósdiak és prűdnek lenni, abban ma már semmi sincsen, ha egy uzsonnát elfogyasztunk a legjobb barátnőnkkel együtt egy férfi lakásán, elvégre azt a szegény fiút már kiröhögtek a barátai, hogy egy revansuzsonnát se adhat nekem, mert én nem merek hozzá felmenni, mintha gyilkos lenne, vagy liliomtipró!

Szerkesztői üzenetek

S. S. Cluj. Az ön esete nem áll egyedül a maga nemében. Ilyesmire volt már példa. Egy zsidó korcsmáros egyszer kifüggesztette a Mózes arcképét a korcsmája fölé. Egy utazó ott ebédelt és ebéd után a korcsmáros nagyon sokat számított fel neki az ebédért.

— Rosszul van ez magánál, — mondta az utazó.
— Miért, kérem?

— Mózes lóg kinn és maga csinálja a számlát. Sokkal jobb lenne, ha Mózes csinálná a számlát és maga lógna kinn.

Dr. Traian Novac, Timişoara. La scrisoarea pe care aţi adresat-o Redacţiei noastre, Vă răspundem în primul rând la constatarea, care ne a fost foarte măgulitoare, şi anume, că „Meseriaşul” este de mare folos pentru micii meseriaşi. Ne pare foarte bine această recunoştinţă şi ne străduim, să satisfacem încrederea pusă în noi.

În ce priveşte dorinţele Dvs., Vă răspundem următoarele: Cu plăcere am redacta „Meseriaşul” în întregime în româneşte şi ungureşte, nu o putem face însă din lipsă de mijloace. Abonaţii „Meseriaşului” se recrutează din rândul acelor, care vorbesc perfect limba maghiară, aceştia întreţin foaia cu abonamentele lor. Articolul de fond il publicăm în limba română din consideraţie şi stimă către poporul şi guvernul Tării. Acest articol de fond în limba română, la ocazii potrivite, să măreşte peste spaţiul unei pagini de ziar.

Redactarea foaiei în două limbi ar majora cheltuielile noastre cu o sută procente. Pentru aceasta sunt prea puţine mijloacele pe care n-i le pun la dispoziţie cetitorii noştri. La acea, însă, că cetitorii români să se aboneze într-un număr mare la această revistă, prin ceace am putea face faţă cheltuielilor mărite, nu ne putem aştepta, căci foarte mulţi nu se abonează la ziare, care în afară de limba română sunt redactate şi în alte limbi streine.

În ceace priveşte denumirea localităţilor, eu onoare Vă facem cunoscut, că cenzura nu admite denumirea localităţilor în limba maghiară. Cu câteva săptămâni mai înainte nu era admis decât denumirea oficială a localităţilor, acum însă se pot folosi ambele denumiri, cum se procedează de noi actualmente. O facem aceasta din cauză că micii meseriaşi nu cunosc încă denumirile oficiale ale localităţilor mai mici.

Vă mulţumim pentru trimiterea adresei unui nou abonat, revista i-am şi expediat-o.

Schimbarea dorită de Dvs. am efectuat-o cu plăcere. Vă rugăm, să ne păstraţi şi pe mai departe bunăvoinţa de până acum.

R. S. Jimbolia. Az ön háza után 1937. január 1-től 25 százalék rendes házadót és 5 százalék nemzetvédelmi adót kell fizetni. A házadómentesség magában foglalja az adiciónális és pótagadiciónális adótól való mentességet. A községi előjáróság tévedett, a mikor pótagadiciónális, vagy mint ön mondja, községi pótagadót az egész házbérlőjövdelemre kivetett, mert azt csupán a 25 százalékos jövdelemre vethette volna ki. A kivetés és behajtás nem is a község dolga, hanem az állami adóhivatalé.

Emelkedett az ország villanytermelése.

A villamossági vállalatok tevékenységéről készített kimutatás szerint 1936-ban 373 millió kilovatt áramot termeltek az országban, míg 1935-ben csak 335.5 millió kilovatt volt a termelt mennyiség. A fenti adatok 41 vállalat tevékenységéről számolnak be, ezek a vállalatok az országban felhasznált villamos-erő 80 százalékát szolgáltatják.

Napirenden: a nemzeti munka fokozott védelméről szóló törvény.

A héten tartott minisztertanácson elhatározták, hogy a legközelebbi minisztertanácsot május 20-ikán tartják meg. Addig egy szűkebb körű bizottság felülvizsgálja a nemzeti munka védelméről szóló törvényrendelet már elkészített szövegét. A módosításokat bemutatják Pop Valer ipar- és kereskedelemügyi miniszternek, miután ez jugoszláviai útjáról hazatért.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociaţii, că cotizaţiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai Igazgatósága ezúton közli, t. tagjaival, hogy a halálózási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In Grupa I. csoportban Martin Lehoczky Márton 894, Acoş Pénzes Ákos 895, Joan Hack János 896.

In Grupa II. csoportban Sen. Joan id. Hack János 982, Matei Kovács Mátyás 983-ik számig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare a Industrişilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanţă cu cotizaţiile lor, să achite restanţele lor. Interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-ului 14 şi 15 din statute, calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizaţiunile sunt scadente după următorii membri decedaţi:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálózási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható. A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A) Csoportban 975 S. I. Vendel Horváth Vendelné, 976 S. I. Antoniu Magolt Antalné, 977 Robert Sachs Róbert.

In Grupa B) Csoportban: 966 V. I. Ludovic özv. Sikos Lajosné.

zón, akit sohase látogatok meg, mert kőszívű és lelketlen vagyok. Ki híresztelte, hogy smucigságomban háromszor használok fel a teát, a papírszalvétákat kimosom és ellopom a cselédek előtt a borraivalót?

Mindezek azonban elenyésző csekélységek voltak a férjhezmenetelem előtti névtelen levélözönöz és anonim telefonáradathoz képest, amelyek hoi vőlegényemmel tudatták, hogy itt és itt láttak egy rosszhiű helyen randevuzni, hol engem figyelmeztettek, hogy vőlegényem csak a pénzemre pályázik, miután sikkasztásokból nem bírja tovább tengetni Voronov által már két ízben meghosszabbított életét.

Miután az esküvő mindezek dacára mégis megvolt, Micike taktikát változtatott. Éjjel-nappal férfiatlan sikkasztónak deklarált, férjem társaságát kereste, nem tehetünk egyetlen lépést sem, hogy „unalmas dolog mindig a feleség szoknyáján ülni” felkiáltással el ne cipelje férjemet kirándulni, sétálni, táncolni, kártyázni.

Nem, telt bele egy év és Micinek sikerült benünket elválasztani.

Most újra garzon vagyok, egyedül és elhagyatva, Micike szerint boldog, hogy aljas, kilengő életen tovább folytathatom.

Volt férjem vőlegény, jövő héten lesz az esküvő. Hogy ki a menyasszony? Micike, a barátnőm!